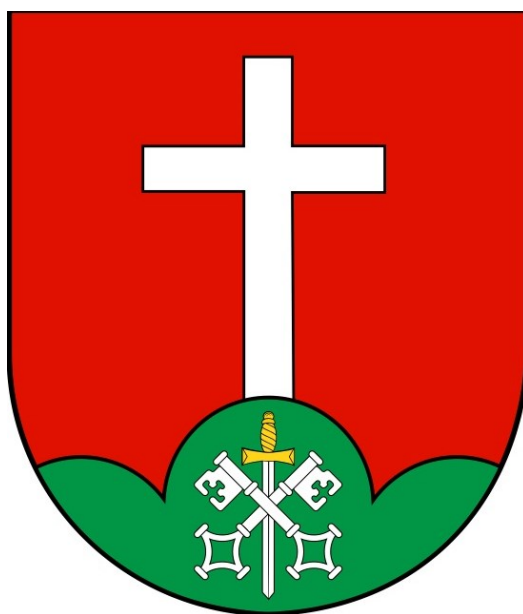

AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWOJU GMINY BRZYSKA NA LATA 2014-2020

Brzyska, grudzień 2013r.

Niniejszy dokument powstał w ramach realizacji szkoleń i doradztwa zorganizowanych w ramach projektu pt. „Wdrożenie usprawnień w dostępie usług publicznych świadczonych przez Urząd Gminy Brzyska, Dębowiec, Jasło, Skołyszyn, Tarnowiec”, POKL.05.02.01-00-012/12 współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
ROZDZIAŁ I. NAJWAŻNIEJSZE PROJEKTY ZREALIZOWANE W GMINIE BRZYSKA W LATACH 2007 - 2013.....	9
ROZDZIAŁ II. WYJŚCIOWA ANALIZA STRATEGICZNA	18
ROZDZIAŁ III. PROPOZYCJE WIZJI I MISJI GMINY BRZYSKA	48
ROZDZIAŁ IV. ANALIZA SWOT	49
ROZDZIAŁ V. OBSZARY STRATEGICZNE, PRIORYTETY TEMATYCZNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ (PROPOZYCJE ZADAŃ I PROJEKTÓW)	52
ROZDZIAŁ VI. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII.....	58
ROZDZIAŁ VII. POTENCJALNE ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.....	60
SPIS WYKRESÓW.....	71
SPIS TABEL.....	72
SPIS RYSUNKÓW.....	72

WPROWADZENIE

Nieustanne zmiany w dokumentach prawnych kształtujących prowadzenie polityki rozwoju wymuszają potrzebę ustawicznego weryfikowania krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych. Na chwilę obecną zmianie uległa ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a także dokonano oraz aktualizacji dokumentów europejskich (Europa 2020), krajowych (Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030r., Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020r., Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030r.) i regionalnych (Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020 Aktualizacja 2013-2020). Przyjęcie projektu nowego paradygmatu polityki regionalnej dokonał 25 czerwca 2013r. Zarząd Województwa Podkarpackiego, ustanawiając tym samym kierunki rozwoju regionu do 2020 roku. Podobnie jak większość jednostek samorządu terytorialnego, Gmina Brzyska zobligowany jest do weryfikacji posiadanej obecnie strategii rozwoju w kontekście dostosowania jej założeń do wytycznych i rekomendacji płynących z dokumentów o charakterze krajowym i regionalnym, nadrzędnym w stosunku do lokalnych strategii rozwoju.

Jednocześnie w procesie aktualizacji Strategii bardzo ważną rolę odgrywają przeobrażenia, jakie zaszły w sferze gospodarczej i społecznej wpływające na rozwój gminy i regionu jasielskiego.

Zmieniły się uwarunkowania prawne i programowe, a Polska przygotowuje się do nowego okresu programowania 2014-2020. Gmina Brzyska jest także bogatsza o doświadczenia płynące z kończącej się perspektywy unijnej 2007-2013. Zrealizowana wiele projektów inwestycyjnych i tzw. miękkich zaspokajając tym potrzeby najpilniejsze społecznie i gospodarczo. Ujawniły się dzięki temu inne obszary problemowe, których kategoria interwencji wymaga szybkiej reakcji.

Zbiór kluczowych przesłanek uzasadniających potrzebę dokonania aktualizacji obecnie posiadanego dokumentu strategicznego to:

1. Dostosowywanie polityki rozwoju regionalnego do zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz gospodarczych w gminie i jej otoczeniu.

Gmina Brzyska to nie tylko wydzielony granicami administracyjnymi obszar, ale przede wszystkim społeczność lokalna, w której na bieżąco ulega zmianie sytuacja demograficzna i gospodarcza. Kilka ostatnich lat upłynęło pod znakiem szeregu poważnych zmian, które

w dużym stopniu odbiły się także na gminie, jak np.: ogólnoswiatowe spowolnienie gospodarcze (i związane z tym mniejsze dochody budżetowe), rosnące dysproporcje w rozwoju na szczeblu międzygminnym i regionalnym, deficyt finansów publicznych, czy zmiana obserwowanych trendów demograficznych. Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Brzyska wyznaczy cele oraz kierunki interwencji, służące podnoszeniu konkurencyjności gminy oraz przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych. Są to wyzwania, którym gmina musi sprostać w dobie postępującego procesu globalizacji, nasilającej się konkurencji, informatyzacji wielu sfer życia i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

2. Dostosowanie Strategii Rozwoju Gminy Brzyska do nowych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego.

Ostatnie lata to okres powstawania nowych i aktualizacji poprzednich wersji dokumentów strategicznych szczebla krajowego i regionalnego. Nadrzędną pozycję zajmuje wśród nich „Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020 Aktualizacja 2013-2020”, która określa nowe ramy funkcjonowania konkurencyjnego województwa.

Przyjęty przez zarząd projekt „Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2020 Aktualizacja 2013 – 2020”, został przygotowany w oparciu o nową koncepcję polityki regionalnej. Konieczność aktualizacji Strategii województwa to wynik zmian w podejściu do polityki regionalnej.

Nowe podejście w polityce regionalnej preferuje przede wszystkim zintegrowane i wieloaspektowe podejście do rozwoju terytorialnego z mocnym zorientowaniem na rezultaty zaplanowanych celów.

Przyjęto 4 obszary działań strategicznych:

- **KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA** - której celem jest rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne inteligentne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej.

- **KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY** - których celem jest rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników wzrostu poziomu edukacji, budowania aktywności obywatelskiej, a także poprawy poziomu życia mieszkańców.
- **ŚRODOWISKO I ENERGETYKA** - których celem jest utrzymanie dobrego stanu środowiska, bezpieczeństwa energetycznego i racjonalne wykorzystanie energii, a także zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków.
- **SIEĆ OSADNICZA** - której celem jest podniesienie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej, budowanie potencjału rozwojowego regionu oraz zidentyfikowanych w Strategii biegunów wzrostu.

Ważnym przesłaniem Strategii jest wyrównanie dysproporcji rozwojowych między poszczególnymi obszarami regionu o różnym stopniu rozwoju. Cel ten osiągnięty będzie poprzez element terytorializacji polityki rozwoju, tj. wskazane w Strategii obszary strategicznej interwencji, których jest ok. 30. Obszary będą wskazywać miejsca w regionie, które w pierwszej kolejności wymagają interwencji, głównie finansowej.

Głównym celem Strategii jest zatrzymanie dysproporcji rozwojowych między Podkarpaciem a bogatszymi regionami, wzrost PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca i zmiany pozycji województwa na liście rankingowej z punktu widzenia poziomu społeczno-gospodarczego rozwoju.

Istotnymi dla planowania rozwoju są również dokumenty szczebla krajowego, w tym Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, przyjęta 13 lipca 2010 r. oraz Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) do 2030 r. i Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) do 2020 r. Uwzględnienie wytycznych i rekomendacji płynących z tych dokumentów pozwoli na skorelowanie Strategii Rozwoju Gminy Brzyska z priorytetami rozwojowymi województwa podkarpackiego, a w dalszej perspektywie na korzystanie z nowych narzędzi polityki regionalnej (np. kontrakt terytorialny).

3. Uspójnienie horyzontu czasowego Strategii Rozwoju Gminy Brzyska z horyzontem czasowym nowego okresu programowania UE oraz dokumentów nadrzędnych.

Odrębną przesłanką weryfikacji Strategii Rozwoju Gminy Brzyska jest zidentyfikowana potrzeba uspoźnienia horyzontu czasowego strategii rozwoju gminy – do roku 2020, dla której bezpośrednim uzasadnieniem jest:

- przyjęcie horyzontu obejmującego w całości kolejną perspektywę finansową Unii Europejskiej (tj. 2014-2020);
- przyjęcie horyzontu zbieżnego z horyzontem regionalnej strategii rozwoju i większości JST na Podkarpaciu;
- potrzeba zapewnienia spójności z perspektywą przyjętą dla nowej Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

Metodologia i etapy prac

Przygotowany przez samorząd Gminy Brzyska zaktualizowany dokument Strategii rozwoju do roku 2020 jest wynikiem szerokiej i bardzo aktywnej współpracy środowisk społecznych i gospodarczych, których przedstawiciele wyrazili zdecydowaną wolę współpracy również w trakcie realizacji zaktualizowanej Strategii. Niniejszy dokument, który wyznacza kluczowe obszary działań strategicznych na najbliższe kilka lat przygotowywany był w warunkach nowej koncepcji polityki rozwoju, w tym także polityki preferującej przede wszystkim zintegrowane i wieloaspektowe podejście do rozwoju terytorialnego ze szczególnym uwzględnieniem posiadanych specyficznych potencjałów rozwoju (bliskość obszaru miasta Jasła, bliskość układu potencjalnych biegunów wzrostu tj. Krosno-Jasło („Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020 Aktualizacja na lata 2013-2020”, projekt, str. 6) stwarzających szansę budowania wymiernych przewag konkurencyjnych. Jest to z pewnością nowe doświadczenie w procesie programowania strategicznego, które z jednej strony wymaga znacznie większego niż do tej pory zaangażowania eksperckiego, ale z drugiej strony niezbędna jest nadal szeroki udział społeczny, stwarzający możliwości znacznie aktywniejszego udziału w realizacji strategii ze strony kluczowych podmiotów zewnętrznych ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pozarządowych działających aktywnie na terenie Gminy Brzyska.

Przyjęte w naszej strategii podstawowe kierunki rozwoju koncentrują się przede wszystkim na kilku najważniejszych kwestiach mających szczególnie ważne znaczenie dla podstawowych wyzwań nowej polityki spójności, a tym samym dla przyszłości Gminy.

Struktura Strategii Rozwoju Gminy Brzyska

- wprowadzenie,
- rozdział opisujący wyjściową analizę strategiczną,
- propozycje wizji i misji Gminy,
- analizy SWOT,
- obszary strategiczne, priorytety tematyczne, kierunki działań (propozycje zadań i projektów),
- mierniki realizacji Strategii,
- system monitoringu i ewaluacji Strategii,
- potencjalne źródeł finansowania.

Rozdział I.

NAJWAŻNIEJSZE PROJEKTY ZREALIZOWANE W GMINIE BRZYSKA W LATACH 2007 - 2013

Rok 2008

1. Projekt pn. „Przekształcenie parku dworskiego w park kultury i wypoczynku”

Całkowity koszt projektu: **102 263,33zł,**

Dofinansowanie UE: **65 336,00zł,**

Projekt zrealizowano w 2008 roku ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”, Działanie Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego. W wyniku projektu uporządkowano teren parku, zakupiono zadaszenie estradowe oraz wykonano częściowe ogrodzenie i oświetlenie parku dworskiego w Brzyskach.

Rok 2009

2. Projekt pn. „ Odnowa centrum wsi Wróblowa polegająca na remoncie Domu Ludowego i budowie placu postojowego przy szkole”

Całkowity koszt projektu: **230 000,00zł**

Dofinansowanie UE: **130 000,00zł.**

Całkowity koszt tej operacji wynosi niespełna 230 tys. złotych, z czego 160 tysięcy zł. kosztował remont Domu Ludowego, a 70 tys. złotych budowa placu postojowego przy szkole. Oba te miejsca od zawsze odgrywały ważną rolę dla mieszkańców wsi, dlatego też operacja ta ma na celu zaspokojenie potrzeb społeczno - kulturalnych poprzez remont Domu Ludowego w Wróblowej, a także zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni publicznej w centrum wsi Wróblowa, jako miejsca rekreacji i spotkań mieszkańców.

3. Projekt pn. „Remont budynku Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa w Brzyskach”

Całkowity koszt projektu: **301 040,86zł**

Dofinansowanie z UE: **176 531,00zł**

Projekt zrealizowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, działanie Odnowa i rozwój wsi. W jego wyniku wykonano całkowity remont budynku Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa. Na części działki wykonano nowe ogrodzenie wraz ze skwerkiem na którym zostaną również zamontowane dostępne dla wszystkich ławki. W budynku wymieniono stolarkę okienną i drzwiową oraz wykonano docieplenie ścian i remont elewacji budynku. Dzięki wykonaniu tej inwestycji powoli zmienia się również krajobraz miejsca na którym znajdują się budynek.

4. Projekt pn. „Poznajmy się – pierwszy krok ku rozwojowi wzajemnej współpracy Gminy Brzyska i Obec Siroke”

Niniejszy projekt skierowany był do mieszkańców Gminy Brzyska i miejscowości Siroke. Dzięki nawiązaniu partnerstwa w maju 2009 roku z miejscowością Siroke i złożeniu wniosków komplementarnych do Euroregionu Karpackiego młodzież szkolna, nauczyciele, piłkarze, strażacy i pracownicy Urzędu Gminy podczas sześciu wyjazdów do partnera z Siroke mieli możliwość uczestniczyć w : tygodniowych zajęciach szkolnych, zawodach piłkarskich i pożarniczych, w obchodach 650 rocznicy pierwszej wzmianki o Siroke, w mistrzostwach Słowacji w Motokrosie. Wyjazdy te pozwoliły na wymianę doświadczeń i poglądów między dwoma narodami.

Rok 2010

5. Projekt pn. „Wyposażenie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Brzyskach w samochód ratowniczo-gaśniczy celem zwiększenia bezpieczeństwa na terenie jej działania”

Całkowity koszt projektu: **796 220,00zł**

Dofinansowanie: **673 327,50zł**

Zakupiono na potrzeby OSP Brzyska nowy ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy Scania P400 CB 4x4 o pojemności zbiornika wody 5005 dm³. Samochód wyposażony w autopompę dwuzakresową ze stopniem wysokiego ciśnienia, a także w silnik o mocy 294 kW spełniający normę EURO 5.

Projekt zrealizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013, oś 4. Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom, działanie 4.4 Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom.

6. Projekt pn. „Odnova centrum wsi Dąbrówka poprzez zagospodarowanie parku dworskiego oraz placu przy Domu Ludowym”

Całkowity koszt projektu: **342 898,00zł**

Dofinansowanie UE: **210 797,00zł**

Projekt realizowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, działanie Odnova i rozwój wsi. W wyniku realizacji projektu wykonano plac zabaw, boiska do piłki nożnej i siatkówki na terenie parku w Dąbrówce. Plac przy Domu Ludowym został wyłożony kostką brukową, a także wykonane zostanie ogrodzenie od strony wschodniej zachodniej i północnej Domu Ludowego, a także 5 altan pełniących funkcje rekreacyjne.

7. Projekt pn. „Podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu Liwockiego poprzez utworzenie strony internetowej, przygotowanie i powielenie ulotek informacyjnych.”

Celem operacji jest wzrost atrakcyjności turystycznej Gminy Brzyska poprzez udostępnianie informacji o regionie za pomocą strony internetowej i ulotek informacyjnych obrazujących walory turystyczne okolicy. Cel zgodny z celami określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 dla działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla małych projektów. „Działanie będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich.

Całkowity koszt projektu: **7 808,00zł.**

Dofinansowanie UE: **4 480,00zł.**

2011

8. Projekt pn. „PSeAP - Podkarpacki System e-Administracji Publicznej” – partner projektu.

Cel projektu: Modernizację pasywnej infrastruktury sieciowej urzędów JST na terenie woj. Podkarpackiego.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013 w ramach 3 osi priorytetowej „Społeczeństwo

informacyjne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013”

2012

9. Projekt pn. „Równe szanse w Gminie Brzyska”

Celem projektu jest wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z Gminy Brzyska poprzez organizację zajęć dodatkowych dla uczniów z klas I-III szkół podstawowych oraz zakup niezbędnych pomocy edukacyjnych w celu prawidłowej realizacji tych zajęć.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Priorytetu IX, Działania 9.1, Poddziałania 9.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Całkowity koszt projektu: **102 900,00 zł**

Dofinansowanie UE: **102 900,00 zł**

Termin realizacji: **X.2011 - VIII.2012**

10. Projekt pn. „Remont infrastruktury rekreacyjno- sportowej oraz wyposażenie placu zabaw w miejscowości Brzyska”

Celem operacji jest podniesienie jakości życia i zaspokojenie potrzeb społecznych i sportowych mieszkańców wsi Brzyska poprzez remont infrastruktury rekreacyjno-sportowej oraz wyposażenie placu zabaw dla dzieci.

Projekt realizowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, działanie Odnowa i rozwój wsi.

Całkowity koszt projektu: **282 954,65 zł**

Dofinansowanie UE: **184 035,00 zł**

Termin realizacji: **I.2012 - III.2013.**

11. Projekt pn. „Wdrożenie usprawnień w dostępie usług publicznych świadczonych przez Urząd Gminy Brzyska, Dębowiec, Jasło, Skołyszyn, Tarnowiec” – partner projektu.

Cel ogólny – poprawa standardów zarządzania oraz podniesienie jakości usług publicznych świadczonych przez 5 JST woj. Podkarpackiego na podstawie wyników samooceny CAF

Działania: rozwój dostępności usług publicznych m.in. poprzez stworzenie punktu obsługi

klienta oraz wdrożenia nowych usług na platformie ePUAP, szkolenia i studia podyplomowe dla pracowników JST, wdrożenie systemu monitorowania satysfakcji klientów i samooceny Urzędu, rozwój dokumentów strategicznych.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Priorytetu V, Działania 5.2, Poddziałania 5.2.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Całkowity koszt projektu: **1 709 770,00 zł**

Dofinansowanie UE: **1 709 770,00 zł**

Termin realizacji: **VII.2012 - XII.2013.**

12. Projekt pn. „Odkrywamy, doświadczymy, tworzymy”

Cel ogólny – podniesienie oferty edukacyjnej Gimnazjum w Błażkowej polegającej na realizacji programu rozwojowego wyrównującego szanse edukacyjne, rozwijającego kompetencje kluczowe i zdolności do zatrudnienia u min. 90% z 72 dzieci objętych wsparciem do 30.06.2013 r.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Priorytetu IX, Działania 9.1, Poddziałania 9.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Całkowity koszt projektu: **157 120,00 zł**

Dofinansowanie UE: **138 265, 60 zł**

Termin realizacji: **X.2012 - VI.2013.**

13. Projekt pn. „Przez edukację do dobrej przyszłości”

Cel ogólny – podniesienie oferty edukacyjnej Gimnazjum w Brzyskach polegającej na realizacji programu rozwojowego wyrównującego szanse edukacyjne, rozwijającego kompetencje kluczowe i zdolności do zatrudnienia u min. 90% z 114 dzieci objętych wsparciem do 30.06.2013 r.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Priorytetu IX, Działania 9.1, Poddziałania 9.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Całkowity koszt projektu: **215 370,00 zł**

Dofinansowanie UE: **188 794,50 zł**

Termin realizacji: **X.2012 - VI.2013**

14. Projekt pn. „Zajęcia pozalekcyjne kluczem do sukcesu ucznia”

Cel ogólny – wsparcie min. 90% z 58 uczniów ZS w Wróblowej w zakresie wyrównywania ich szans edukacyjnych poprzez nadrobienie zaległości, poszerzenie wiedzy i rozwijanie umiejętności kluczowych, rozwiązywanie problemów pedagogiczno-psychologicznych i doradztwo zawodowe – wzmocnienie i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkoły poprzez wprowadzenie programu rozwojowego szkoły do 30.06.2013 r.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Priorytetu IX, Działania 9.1, Poddziałania 9.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Całkowity koszt projektu: **157 850,00 zł**

Dofinansowanie UE: **137 625,47 zł**

Termin realizacji: **X.2012 - VI.2013.**

15. Projekt pn. „Jasielska Strefa Usług Publicznych”

Przygotowanie systemowego i zintegrowanego podejścia do świadczenia usług publicznych na terenie jasielskiego obszaru funkcjonalnego (obszar powiatu jasielskiego – Miasto Jasło, 1 gmina miejsko-wiejska Kołaczyce i 8 gmin wiejskich: Brzyska, Dębowiec, Jasło, Krempna, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Skołyszyn, Tarnowiec) z kluczową rolą Jasła pełniącego rolę ośrodka rozwoju lokalnego i miejsca dyfuzji funkcji rozwojowych na najniższym poziomie oraz udziałem powiatu jasielskiego

Projekt pn. „Jasielska Strefa Usług Publicznych” współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013.

Wartość projektu: **1.174.100,00 zł.**

Wartość dofinansowania (90%): **1.056.690,00 zł.**

Termin realizacji: **XII. 2012 – XII. 2013**

2013

16. Projekt pn. „Razem przeciw wykluczeniu”

Celem ogólnym projektu jest poprawa dostępu do zatrudnienia przez aktywizację zawodową i społeczną min. 54 z 60 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia

i ubóstwa z terenu Gminy Brzyska z których co najmniej 12 osób znajdzie zatrudnienie do 31 maja 2014 r. W ramach projektu przewidziane są szkolenia zawodowe w 6 specjalnościach:

- Technolog robót wykończeniowych(z egzaminem czeladniczym),
- Monter izolacji budowlanych (z egzaminem czeladniczym),
- Opiekunka osób starszych i dzieci z językiem obcym,
- Kucharz,
- Pracownik administracyjno-biurowy,
- Sprzedawca z minimum sanitarnym i obsługą kas fiskalnych

oraz płatne 6 - miesięczne staże zawodowe i wsparcie psychologiczne.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Priorytetu VII, Działania 7.1, Poddziałania 7.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Całkowity koszt projektu: **809 950,00 zł**

Dofinansowanie UE: : **809 950,00 zł**

Termin realizacji: **II.2013 – V.2014**

17. Projekt pn. „Lepszy START w przyszłość”

Cel ogólny: zwiększenie udziału dzieci przedszkolnych w edukacji przedszkolnej oraz wyrównanie szans edukacyjnych 25 dzieci w wieku 3-5 lat z terenu Gminy Brzyska (obwód SP w Błażkowej) poprzez utworzenie dodatkowego oddziału przedszkolnego przy SP w Błażkowej i objęcie projektem do końca roku szkolnego 2013/2014.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Priorytetu IX, Działania 9.1, Poddziałania 9.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Całkowity koszt projektu: **473 800,00 zł**

Dofinansowanie UE: **402 730,00 zł**

Termin realizacji: **II.2013 - VII.2014.**

18. Projekt pn. „Budowa naturalnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Brzyska”

Celem operacji jest poprawa warunków życia mieszkańców oraz środowiska przyrodniczego poprzez budowę 78 przydomowych oczyszczalni ścieków o wysokim stopniu usuwania zanieczyszczeń. Inwestycja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach

działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego PROW na lata 2007-2013.

Całkowity koszt projektu: **845 022,39 zł**

Dofinansowanie UE: **510 353,00 zł**

Termin realizacji: **V.2012 - XII.2013.**

19. Projekt pn. „Wykonanie placu zabaw w miejscowości Wróblowa”

Celem operacji jest podniesienie jakości życia i zaspokojenie potrzeb społecznych i rekreacyjnych mieszkańców Gminy Brzyska poprzez budowę i wyposażenie placu zabaw dla dzieci w miejscowości Wróblowa. Projekt współfinansowany ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” tzw. Małe projekty.

Całkowity koszt projektu: **39 269,10 zł**

Dofinansowanie UE: **24 960,00 zł**

Termin realizacji: **II - XII.2013.**

20. Projekt pn. „Kultywowanie lokalnych tradycji i zwyczajów związanych z „Turkami Wielkanocnymi” przez oddział straży grobowej w Wróblowej”

Kultywowanie tradycji związanych z obrzędami i zwyczajami ludowymi poprzez zakup strojów i szabli reprezentacyjnej dla oddziału straży grobowej w Wróblowej. Projekt współfinansowany ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” tzw. Małe projekty.

Całkowity koszt projektu: **19 028,25 zł**

Dofinansowanie UE: **11 900,00 zł**

21. Projekt pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Brzyska”

W ramach realizacji projektu planowane są następujące zadania:

1. Budynek Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Brzyskach – zaplanowana została modernizacja instalacji c. o. w Gimnazjum, wykonanie instalacji c.o. w Szkole Podstawowej, zastąpienie kotłowni węglowej kotłownią gazową z zespołem kogeneracyjnym. Wszystkie prace zgodnie z harmonogramem zostaną wykonane jeszcze w tym roku.

2. Dom Ludowy w Błażkowej – zgodnie z projektem zaplanowane zostały prace związane z ociepleniem ścian zewnętrznych oraz stropodachu, wymianę okien i drzwi, wykonanie nowej kotłowni gazowej oraz instalacji c.o. i instalacji c.w.u. Wszystkie prace zgodnie z harmonogramem zostaną wykonane do końca czerwca 2014 roku.

3. Budynek wielofunkcyjny (Urząd Gminy Brzyska i Dom Ludowy w Brzyskach) – zaplanowano ocieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropodachu, wymianę okien i drzwi oraz modernizację instalacji c. o. Wszystkie prace zgodnie z harmonogramem zostaną wykonane do końca czerwca 2014 roku.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013 w ramach 2 osi priorytetowej „Infrastruktura techniczna”.

Wartość całej inwestycji: **1 768 104,98 zł**

Wartość dofinansowania ze środków UE: **1 287 264,99 zł.**

Termin realizacji: **VII.2013 - VI.2014.**

Rozdział II.

WYJŚCIOWA ANALIZA STRATEGICZNA

1. Położenie geograficzne.

Gmina Brzyska administracyjnie leży w województwie podkarpackim, w północnej części powiatu jasielskiego. Od zachodu graniczy z województwem małopolskim, od południowego zachodu z Gminą Skołyszyn, od południa z Jasłem i gminą Jasło, a od wschodu z Gminą Kołaczyce i Gminą Brzostek. Obszar ten leży na terenie Pogórza Karpackiego a dokładniej na malowniczych wzgórzach Pogórza Ciężkowickiego, w paśmie Liwocza, pośród wzniesień tarasowo opadających w kierunku doliny Wisłoki, a tym samym posiada duże walory krajobrazowe. Znajduje się tu nieskażona przyroda oraz obiekty zabytkowe, co sprawia, iż teren ten jest atrakcyjny turystycznie.

W skład gminy wchodzi 7 sołectw:

- Błazkowa,
- Brzyska,
- Dąbrówka.
- Kłodawa,
- Lipnica Dolna
- Ujazd,
- Wróblowa.

Gmina posiada dogodne położenie geograficzne, zarówno pod względem fizjograficznym, jak i komunikacyjnym.

Gmina Brzyska jest gminą wiejską o charakterze rolniczym. Głównym zajęciem ludności jest rolnictwo, ale nadrzędną funkcję stanowi przemysł górnictwa naftowo-gazowego oraz wydobywczy związany z występowaniem zasobów kruszyw naturalnych w dorzeczu rzeki Wisłoki.

Obszar Gminy znajduje się pod zdecydowanym wpływem miasta Jasła, gdzie znajduje zatrudnienie wielu mieszkańców Gminy. Sprzyja temu niewielka odległość jaka dzieli Brzyska główny ośrodek gminy, od miasta Jasła, która wynosi około 10 km. Niewielka

odległość od Krosna, Dębicy czy Tarnowa to również pozytywna cecha położenia gminy Brzyska.

Jej lokalizację w skali całego kraju przedstawia poniższa mapka.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Brzyska na tle kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasobów internetowych

Położenie Gminy Brzyska na tle powiatu jasielskiego przedstawia mapa zamieszczona poniżej.

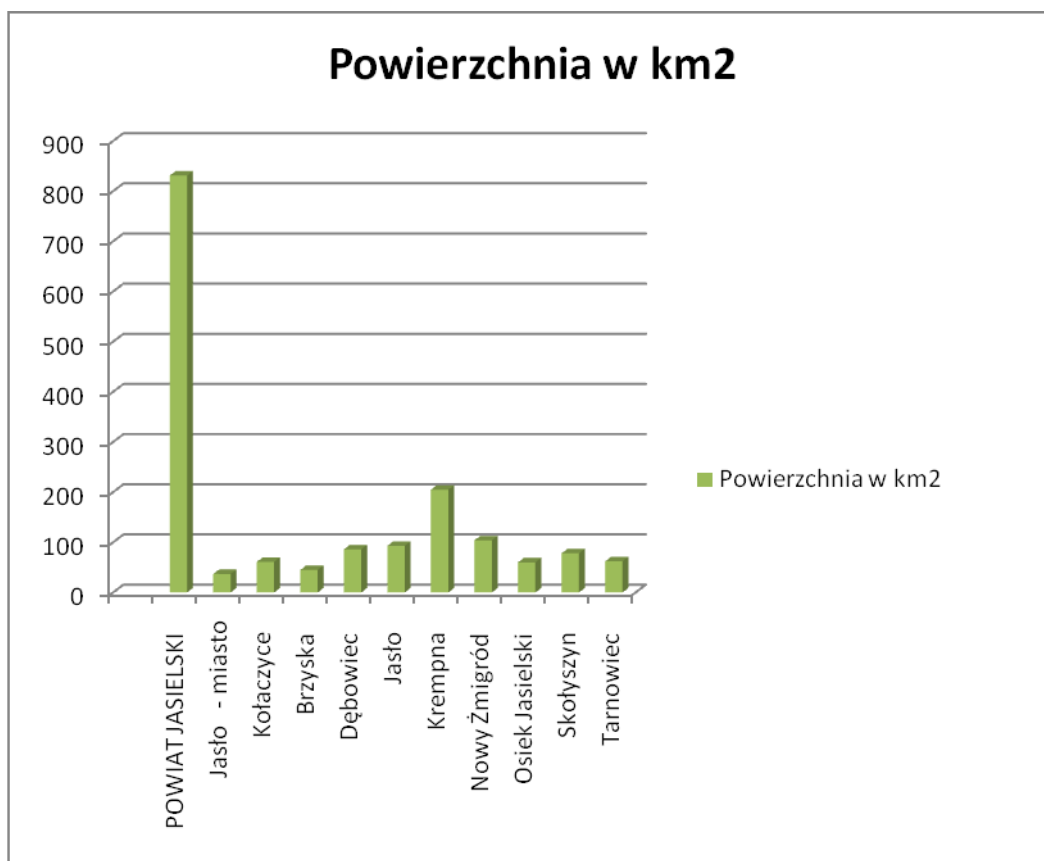
Rysunek 2. Lokalizacja Gminy Brzyska na tle powiatu jasielskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasobów internetowych.

Gmina Brzyska zajmuje powierzchnię 4 513 ha. Stanowi to 0,25% powierzchni województwa podkarpackiego i 5,4% powierzchni powiatu jasielskiego. Jest to najmniejsza gmina powiatu jasielskiego.

Wykres 1. Porównanie powierzchni gmin w powiecie jasielskim.

Źródło: Opracowanie własne.

Lasy i grunty leśne zajmują łącznie 12,36 km². Zalesienie gminy wynosi 23,3%, co plasuje ją znacznie poniżej średniej wojewódzkiej (36%) i krajowej (28,2%). Najwięcej lasów znajduje się w północno-zachodniej części gminy. Ta część gminy Brzyska wchodzi w skład Liwockiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Jedną z najważniejszych cech, która wyróżnia Brzyska jest bogactwo przyrodnicze. Najcenniejszym terenem pod względem przyrodniczym w granicach gminy jest rezerwat leśny „Liwocz” leżący w Parku Krajobrazowym Pasma Brzanki. Położony jest we wschodniej części województwa małopolskiego i zachodniej części województwa podkarpackiego. Ochrona przyrody w parku zapewnia poprawę środowiska naturalnego. Jednakże las jest również źródłem dochodu dla części mieszkańców oraz miejscem do relaksu i wypoczynku. Tereny te są tym samym ciekawe turystycznie i krajobrazowo.

Ukształtowanie terenu gminy jest bardzo zróżnicowane, z przewagą terenów pagórkowatych. Najwyższy szczyt Liwocz (562 m n.p.m.) wyraźnie dominuje w regionie i wchodzi w skład Liwockiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

2. Ludność

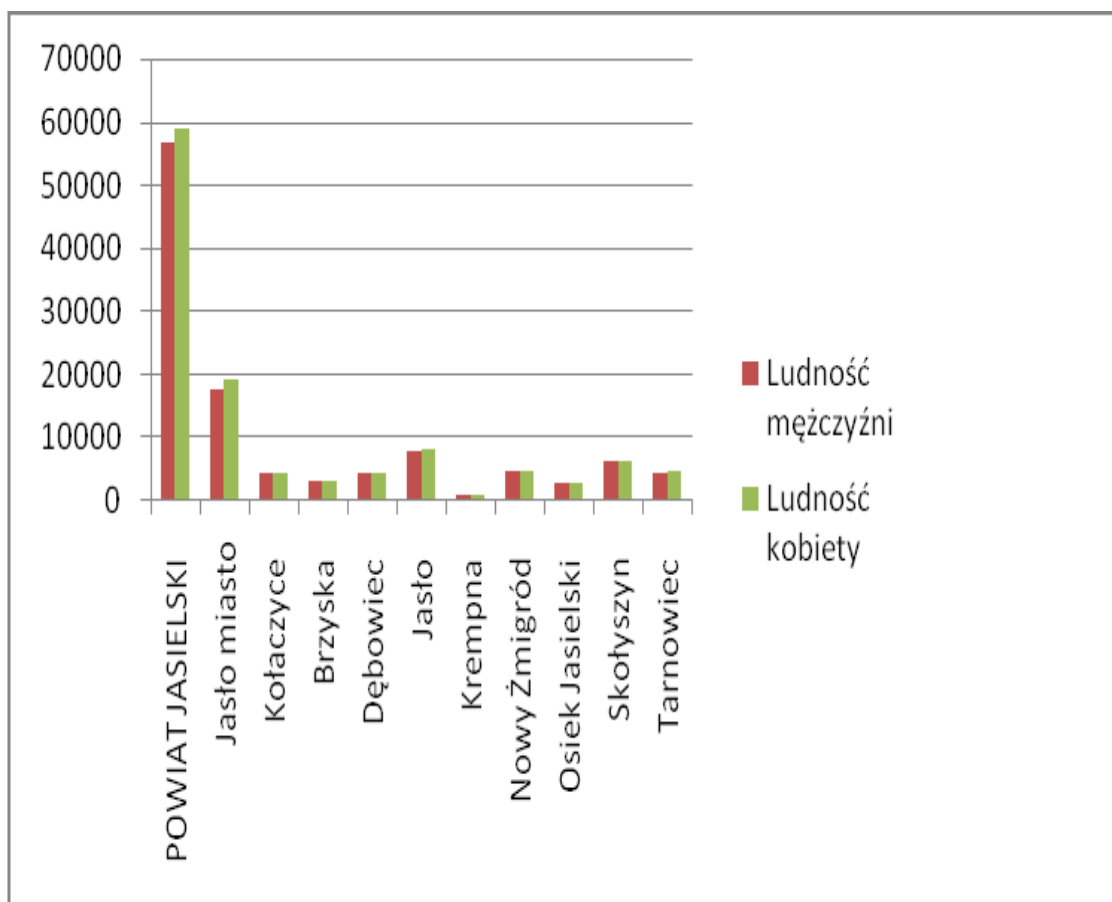
Gminę zamieszkuje (stan na 31.12.2011r.) 6 426 osób w tym 3 235 kobiet i 3 191 mężczyzn (50,34% stanowią kobiety i 49,66% mężczyźni). W Gminie odnotowuje się przewagę kobiet. Wskaźnik feminizacji, mierzony liczbą kobiet na 100 mężczyzn wynosi 101,4. Gęstość zaludnienia to 100 osób/km². Dane te i porównanie do pozostałych gmin w powiecie jasielskim przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 1. Porównanie liczby ludności gmin w powiecie jasielskim.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
POWIAT JASIELSKI	115789	56798	58991
Jasło Miasto	36918	17664	19254
Kołaczyce	9099	4548	4551
Brzyska	6426	3191	3235
Dębowiec	8619	4266	4353
Jasło	16277	7986	8291
Krempna	2004	1059	945
Nowy Żmigród	9377	4683	4694
Osiek Jasielski	5410	2686	2724
Skolyszyn	12476	6185	6291
Tarnowiec	9183	4530	4653

Źródło: Dane GUS stan na 31.12.2011r.

Wykres 2. Zestawienie liczby ludności w gminach powiatu jasielskiego.

Wg danych GUS na 31.12.2011r.

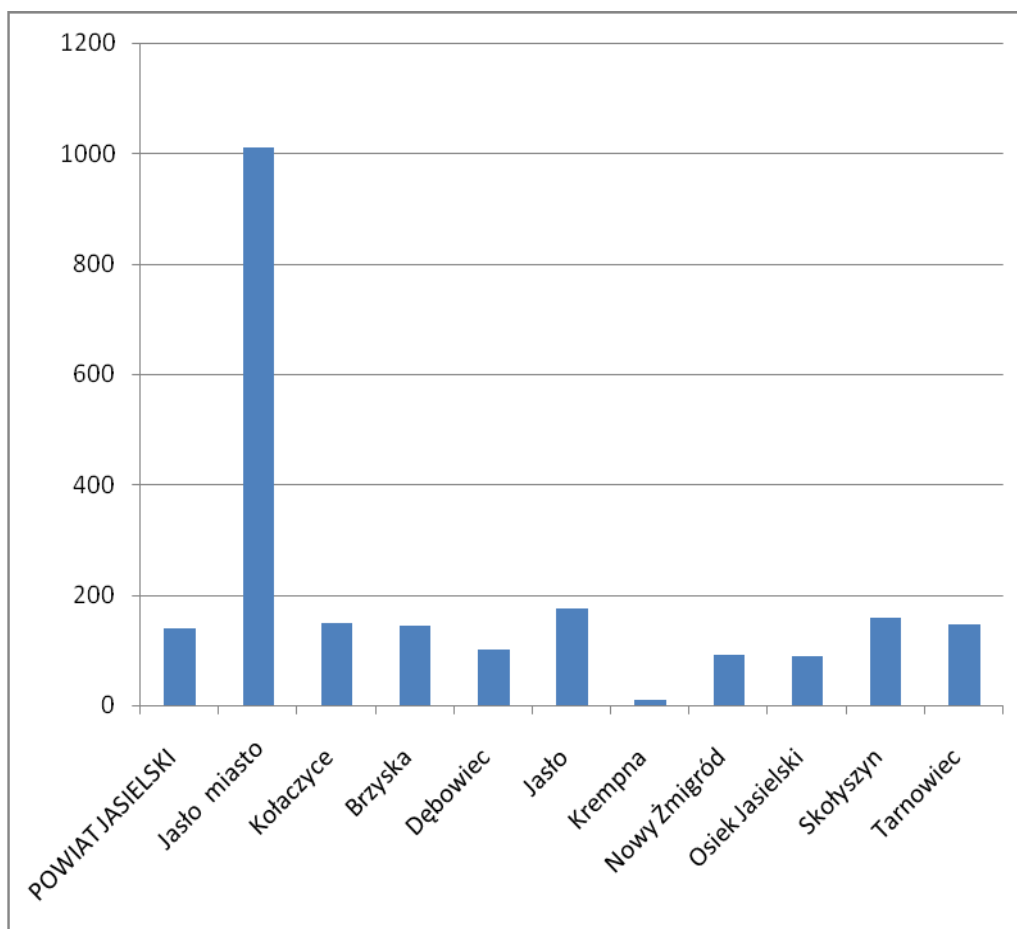
Pod względem liczby ludności gmina Brzyska należy do najmniejszych w powiecie. Mieszkańcy gminy Brzyska stanowi zaledwie 5,5% ludności powiatu jasielskiego.

Tabela 2. Ludność – gęstość zaludnienia, liczba kobiet na 100 mężczyzn

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność	Kobiety na 100 mężczyzn
	na 1 km ²	
POWIAT JASIELSKI	139	103,9
Jasło miasto	1011	109,0
Kołaczyce	149	100,1
Brzyska	143	101,4
Dębowiec	100	102,0
Jasło	175	103,8
Krempna	10	89,2
Nowy Żmigród	91	100,2
Osiek Jasielski	90	101,4
Skołyszyn	159	101,7
Tarnowiec	147	102,7

Źródło: Dane GUS stan na 31.12.2011r.

Wykres 3. Porównanie gęstości zaludnienia w gminach powiatu jasielskiego

Źródło: Dane GUS stan na 31.12.2011r.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności w 2011r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
			ogółem	w tym niemowląt	
	w liczbach bezwzględnych				
POWIAT jasielski	676	1169	1024	10	145
Jasło miasto	204	346	297	3	49
Kołaczyce	55	93	82	1	11
Brzyska	38	80	67	-	13
Dębowiec	54	92	98	-	-6
Jasło	88	163	135	2	28
Krempna	14	20	15	-	5
Nowy Żmigród	57	106	83	2	23
Osiek Jasielski	29	48	60	1	-12
Skołyszyn	80	137	102	-	35
Tarnowiec	57	84	85	1	-1

Źródło: Dane GUS stan na 31.12.2011r.

Według tych danych w gminie Brzyska w 2011r. zanotowano dodatni przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych.

Tabela 4. Porównanie ludności w podziale na grupy przedprodukcyjna, produkcyjna i poprodukcyjna w powiecie jasielskim.

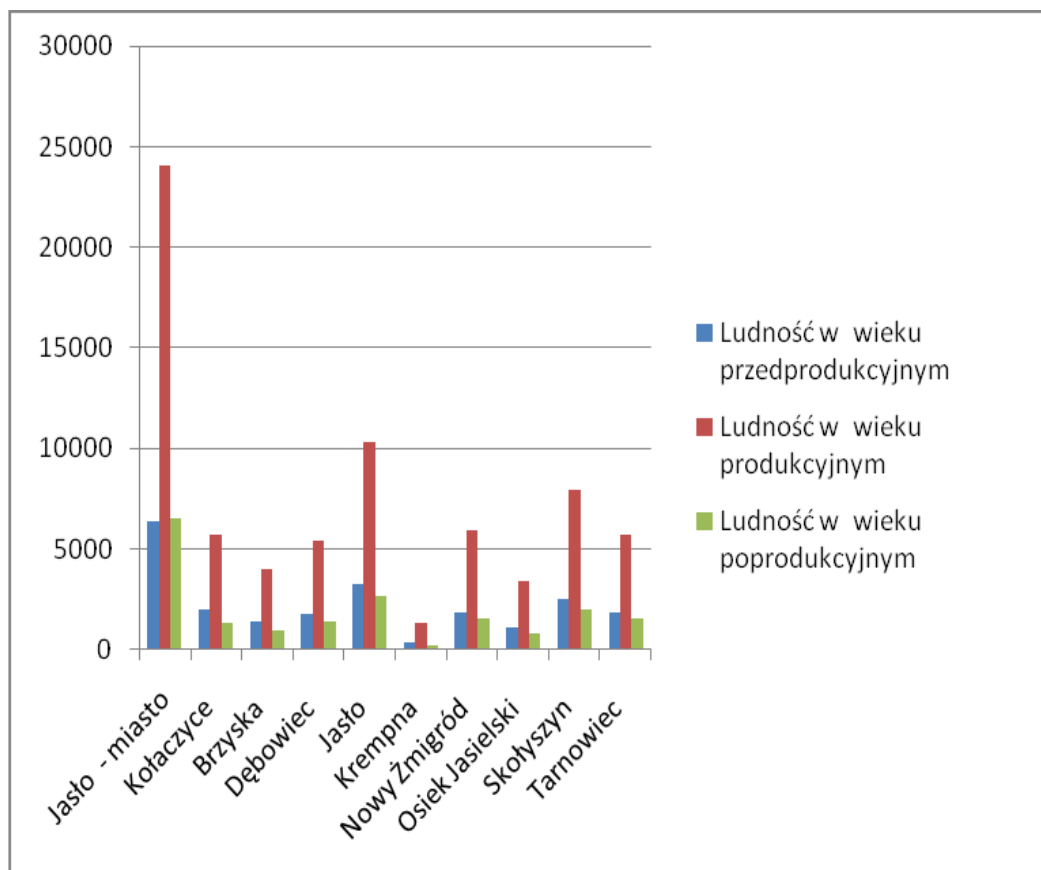
Wyszczególnienie	Ludność w wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Jasło - miasto	6353	24059	6506
Kołaczyce	1995	5751	1353
Brzyska	1418	4021	987
Dębowiec	1806	5424	1389
Jasło	3280	10322	2675
Krempna	405	1345	254
Nowy Żmigród	1864	5929	1584
Osiek Jasielski	1131	3437	842
Skołyszyn	2550	7925	2001
Tarnowiec	1848	5744	1591

Źródło: Dane GUS stan na 31.12.2011r.

Duże znaczenie ekonomiczno-gospodarcze ma analiza struktury ludności według wieku. W analizach demograficznych często stosowany jest podział ludności według ekonomicznych grup wieku, czyli na ludność w wieku produkcyjnym (18 – 59 lat dla kobiet i 18-64 lata dla mężczyzn), przedprodukcyjnym (0-17 lat) i poprodukcyjnym (powyżej 59/64 roku życia). Grupy ludności w wieku 0-17 lat i powyżej 59/64 roku życia tworzą razem grupę ludności w wieku nieprodukcyjnym.

Ludność Gminy jest stosunkowo młodą społecznością. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym 62,7% i osoby w wieku przedprodukcyjnym 22,1% ogółu mieszkańców. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią tylko 15,2 % mieszkańców gminy. Porównanie tych danych z pozostałymi gminami powiatu obrazuje poniższy wykres.

Wykres 4. Porównanie ludności w podziale na grupy przedprodukcyjna, produkcyjna i poprodukcyjna w powiecie jasielskim.

Procentowy udział poszczególnych grup w gminie Brzyska jest bardzo korzystny szczególnie ze względu na niski udział ludności w wieku poprodukcyjnym, a wysoki w pozostałych grupach.

3. Zasoby przyrodnicze

Jedną z najważniejszych cech, która wyróżnia gminę Brzyska jest bogactwo przyrodnicze. Najcenniejszym terenem pod względem przyrodniczym w granicach gminy jest Rezerwat Leśny „Liwocz” leżący w Parku Krajobrazowym Pasma Brzanki. O wysokiej wartości Parku świadczy fakt występowania na jego obszarze wielu gatunków chronionych. Stwierdzono tutaj 23 gatunki roślin objętych ochroną.

Fauna obfituje przede wszystkim w zwierzyńę łowną: sarny, jelenie, dziki, lisy oraz gatunki objęte ochroną prawną, tj. jeź, gronostaj, łasica, wydra. Spotkać możemy także około 140 gatunków ptaków, w tym: bociana czarnego, kruka, krogulca, myszołowa i jastrzębia. Obszar ten objęto ochroną prawną ze względu na znaczące walory przyrodnicze i krajobrazowe, a także atrakcyjność turystyczną. Duże kompleksy leśne, silnie rozwinięta granica lasu, urozmaicona rzeźba terenu, głębokie parowy, źródła wody zmineralizowanej, a także liczne stanowiska roślin i zwierząt chronionych stanowiło podstawę do objęcia ochroną prawną tak rozległego obszaru. Obszary chronionego krajobrazu powoływane są także dla zapewnienia ludności terenów rekreacji i wypoczynku. Obecnie roślinność badanego terenu zajmują zarówno zespoły naturalne (leśne, wodne), jak i zastępcze dla lasów (leśne monokultury oraz wtórne stadia rozwojowe), nieleśne - półnaturalne łąki, pastwiska i murawy oraz synantropijne: polne i ruderalne.

Teren gminy charakteryzuje się dość wysoką bioróżnorodnością, co jest naturalnie pozytywnym elementem. Najcenniejsze na terenie gminy są ekosystemy leśne, bowiem istotnie wpływają one na równowagę systemu ekologicznego, przydają walorów krajobrazowych temu terenowi, a przede wszystkim przyczyniają się do poprawy stanu zdrowia przebywających tu ludzi. Zalesienie gminy wynosi 23,3%, co plasuje ją znacznie poniżej średniej wojewódzkiej (36%) i krajowej (28,2%). Duża część istniejących niewielkich lasków i zadrzewień stanowi ochronę źródeł licznych potoków. W części gminy, która wchodzi w Pasma Liwocza i Brzanki występuje zespół roślinności żyźnej buczyny karpackiej, w której drzewostanie dominuje buk i jodła z domieszką wiązu górskiego i jaworu. W okolicach szczytu Liwocza jodła częściowo zostaje zastąpiona przez świerk. Potoki i rzeki na terenie gminy wchodzi w zasięg "krajiny brzany". Spotkać można takie gatunki ryb jak: brzana, brzanka, kiełb, kleń, świnka, ukleja, szczupak. Spośród chronionych płazów i gadów na terenie gminy występują salamandra plamista, jaszczurka żyworodna, jaszczurka zwinka, żmija zygzakowata, rzekotka drzewna, ropucha szara i zielona, traszka górską, zaskroniec, żmija zygzakowata, jaszczurka zwinka i żyworodna oraz padalec. W południowo - zachodniej części gminy znajdują się miejsca gniazdowania ptaków drapieżnych. Są tu myszołów zwyczajny, jastrząb zwyczajny i krogulec zwyczajny. Spotkać też można puszczyka uralskiego, puszczyka, grubodzioba zwyczajnego, dzięcioła biało grzbietowego, bociana czarnego oraz wiele innych ciekawych ptaków.

Klimat zarówno powiatu jasielskiego, jak i gminy Brzyska posiada cechy klimatu podgórskiego o niekorzystnym dla rolnictwa rozkładzie opadów (najwięcej w czerwcu

i sierpniu w okresie sianokosów i żniw), a wielkość średnioroczna tych opadów zamyka się w przedziale 700 – 800 mm. Okres wegetacji zawiera się w przedziale od 198 do 210 dni. Średnia temperatura roczna powietrza wynosi około 7°C z tendencją wzrostową. Okrywa śnieżna zalega w zależności od wysokości wzniesienia nad poziomem morza od 74 dni do 120 dni na wyższych stokach na terenach o północnym nachyleniu. Zauważalne jest systematyczne skracanie okresu zalegania okrywy śniegowej w ostatnich latach.

Gleby na terenie gminy Brzyska zaliczane są w przeważającej części do klas od II do V klasy bonitacyjnej. Najurodzajniejsze z nich występują w dolinach rzek i są to nadrzeczne mady, występują również gleby torfiaste (pozostałość jeziorok polodowcowych), jednak w przeważającej części występują głównie gleby gliniaste i gliniasto – ilaste.

4. Uwarunkowania kulturowe i historyczne. Zabytki i miejsca szczególne.

Ziemia jasielska jest bogata w swoje historii w ślady pobytu w tej okolicy człowieka. Liczne badania archeologiczne dostarczyły śladów bytowania nawet z okresu około 12 tys. lat p.n.e., kolejne z okresu około 8 tys. lat p.n.e. i najliczniejsze pod względem ilości pozyskanych znalezisk okresu neolitu szacowanego na okres 4000 - 2000 lat p.n.e. Bogata jest też tradycja gminy Brzyska. Ziemie te, w średniowieczu należał do opactwa tynieckiego. Najwcześniejsza pisana wzmianka pochodzi z 1354r i zawarta jest w kodeksie dyplomatycznym tynieckim. W innym dokumencie z 1360r. Brzyska wsią dawną jest nazwana „villae antiquae dictae Brzyska”. W 1456r król Kazimierz Jagiellończyk potwierdził przywileje nadane wcześniej klasztorowi. Własnością opactwa zostały Brzyska do czasów rozbiorowych. Po konfiskacie dóbr Cesarz Józef II sprzedaje wszystkie zajęte przez siebie dobra. Brzyska i okoliczne włości kupuje Eder & Boesner, Friess i spółka. Jeden z późniejszych nabywców zamienia je za Frysztak z Kotarskim, rodziny powiązanej z Brzyskami do czasów II wojny światowej.

Na terenie gminy Brzyska znajduje się wiele zabytków i miejsc związanych z historią. Są to między innymi:

1. Zespół Pałacowy rodziny Kotarskich wraz z zabytkowym parkiem zaliczany jest do zabytków architektury o najwyższych walorach kulturowo – krajobrazowych.

Wpisany jest do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora zabytków (A-327 z 1968 roku). Położony jest na wzniesieniu w centrum wsi, w otoczeniu parku krajobrazowego, zbudowany został z cegły w połowie XIX wieku w stylu neorenesansowym. Obecnie dwór pozostaje własnością gminy po tym jak 17 lutego 1992 roku wojewoda krośnieński stwierdził nabycie przez Gminę Brzyska z mocy prawa nieodpłatnie własności nieruchomości zabudowanej stanowiącej zespół parkowo-pałacowy o powierzchni 2,31 ha. Kubatura wnętrza przekracza 7,5 tys. m³, a powierzchnia użytkowa to 650 m². Otoczenie pałacu stanowi park krajobrazowy, o powierzchni 2,5 ha. Obecny stan obiektu uznać należy za dostateczny, ale wymagający kompleksowego remontu.

2. Modrzewiowy dwór w Lipnicy Dolnej z 1781 roku to pozostałość po rodzinie Rylskich. Jest to duży, parterowy, drewniany dwór rozplanowany na rzucie wydłużonego prostokąta z wysokim dwuspadowym dachem. Dwór zajmuje centralne miejsce w ogrodzie. Obecnie dwór jest własnością Gminy Brzyska. Jest on mocno zniszczony, ponieważ nikt go nigdy nie remontował. Drzewostan w parku o powierzchni 2 ha także uległ dewastacji.
3. Neogotycki kościół parafialny p.w. Św. Marii Magdaleny w Brzyskach to murowana świątynia, która powstawała w drugiej połowie XIX wieku. Budowę nowego kościoła ostatecznie ukończono w 1879 roku. Kościół zbudowany jest z ciosanego kamienia, w stylu neogotyckim. Pokryty blachą miedzianą, ma połączoną ze sobą dzwonnice, mieszczącą dwa dzwony. Wewnątrz kościół jest trójnawowy. Ołtarz główny projektu Pavorniego z Włoch pochodzi z 1886 roku. Ołtarz wypełnia obraz patronki kościoła św. Marii Magdaleny, ręki A. Gramatyki (uczeń J. Matejki). Ławki gotyckie, z drzewa dębowego, ustawione na środku nawy, pochodzą z pracowni rzeźbiarza i kamieniarza Sroczyńskiego z Jasła. Na uwagę zasługuje również chór w kształcie półkola podparty ośmioma kolumnami oraz znajdujące się na nim zabytkowe organy. Na zewnątrz kościół otoczony jest drzewami, z których jedno zasługuje na szczególną uwagę. Jest to dąb, który został posadzony 29.06.1910 roku w rocznicę bitwy po Grunwaldem.
4. Na terenie gminy Brzyska znajdują się 4 zabytkowe cmentarze. Dwa nich są cmentarzami czynnymi, rzymskokatolickimi o łącznej wielkości 1,67 ha leżącymi na terenie miejscowości Brzyska. W zadowalającym stanie są cmentarze obrządku rzymskokatolickiego znajdujące się w pobliżu kościoła parafialnego w Brzyskach,

które wciąż są miejscem wiecznego spoczynku miejscowej ludności. Tutejszy stary cmentarz parafialny kryje wiele cennych zabytkowych, głównie kamiennych pomników i nagrobków pochodzących z XIX wieku. W maju 1866 roku po śmierci Julii Kotarskiej z Wojnarowskich – właścicielki Brzysk, jej mąż Stanisław Kotarski podjął decyzję o budowie rodzinnej murowanej kaplicy grobowej, którą poświęcono we wrześniu następnego roku. Oryginalność architektury kaplicy oraz jej położenie na pozbawionym drzew stoku wzniesienia, przyczyniły się do podjęcia decyzji o wpisaniu jej do rejestru zabytków gminy z numerem A-102/2004.

Dwa kolejne to cmentarze z okresu I wojny światowej o łącznej wielkości 0,06 ha, obecnie nie użytkowane znajdujące się we wsi Błażkowa. Cmentarz nr 229, usytuowany wyniośle na wzgórzach w północnej części wsi, znakomicie wkomponowany został w malownicze Pogórze Beskidu Niskiego, zachowując jednocześnie nastrój niewielkiego cmentarzyka wiejskiego o specyficznym wyrazie. Wzniesiony w latach 1915-18, stanowi samodzielne założenie przestrzenne. Spoczywa tu łącznie 89 żołnierzy, przynależących do armii austriackiej, węgierskiej i rosyjskiej.

Cmentarz nr 219 jest jednym z kilku, w którym ze znakomitą skutecznością połączono drewno i beton. Pomnik centralny stanowi lekki cokół drewnianego krzyża pomnikowego, włączony w ciąg ogrodzenia. Otoczony drewnianym płotem na betonowych słupach, po których do niedawna nie pozostało śladu. Spoczywa tu łącznie 36 żołnierzy armii austriackiej i rosyjskiej. Ciekawostką może być fakt, iż pod koniec II wojny światowej pochowano tu żołnierzy niemieckich, nie oznaczając miejsca pochówku.

5. Bez wątpienia największą atrakcją turystyczną regionu jest zlokalizowana na szczycie góry Liwocz platforma widokowa (24 m) zwieńczona metalowym krzyżem (18 m). U podnóża platformy widokowej wybudowane zostało Sanktuarium Chrystusowego Krzyża. Od 2003 roku do platformy widokowej prowadzi droga krzyżowa z pięknymi i oryginalnymi stacjami, których autorem jest Ormianin, artysta metaloplastyk Aram Chakhbazian. Krzyż oraz sanktuarium zostało wybudowane dla „upamiętnienia wejścia Rodziny Ludzkiej w Trzecie Tysiąclecie Chrześcijaństwa oraz jako wotum wdzięczności Bogu i Matce Najświętszej za Umiłowanego Ojca Świętego Jana Pawła II w 25-lecie Jego pontyfikatu”. Nieopodal sanktuarium znajduje się wieczna szopka z figurami naturalnych rozmiarów, która jest wielką atrakcją dla najmłodszych.

6. Krzyż milenijny w Ujeździe jeden najwyższych w Polsce krzyż mierzący 40 m wysokości, wybudowany został jako wotum wdzięczności Polonii amerykańskiej z Chicago. Rozpostarty na nim Chrystus zwrócony jest twarzą w kierunku drogi Jasło - Pilzno. W bezpośrednim sąsiedztwie krzyża znajdują się wykute w piaskowcu ciężkowickim stacje drogi krzyżowej.
7. Sporymi z atrakcjami są też krzyże, figury, czy kapliczki przydrożne, które spotykamy w każdym zakątku kraju a w szczególności w panoramie wsi . Są one nierozłącznym jego elementem. Murowane kapliczki i krzyże stoją przy drogach w Brzyskach, Błażkowej, Lipnicy Dolnej, Ujeździe, Wróblowej, Dąbrówce i Kłodawie.
8. Rezerваты przyrody i tereny chronione:
 - **Rezerwat leśny „Liwocz”** leżący w otulinie Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki. Położony jest na terenie dwóch gmin wiejskich: Brzyska i Skołyszyn powołany został Rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego z dnia 19 kwietnia 2004 r. Obejmuje obszary leśne o powierzchni 84,23 ha,
 - obszar **Natura 2000 Liwocz** (PLH180046) o powierzchni 327,7 ha. Obszar ostoi obejmuje południowe zbocze góry Liwocz, które jest porośnięte lasem liściastym i mieszanym,
 - obszar **Natura 2000 Wisłoka z dopływami** (PLH180052) obejmuje Dolinę Wisłoki gdzie występuje szesnaście cennych siedlisk.

5. Gospodarka, organizacje społeczne , turystyka.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzyskach.

Na terenie Gminy Brzyska zarejestrowane jest 248 podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Organizacje społeczne:

Gminny Ludowy Klub Sportowy "Liwocz" Brzyska 1, 38-212 Brzyska

Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Ludowy Klub Sportowy Wisłoka Błażkowa

Klub Sportowy Jissen International Full Contact Team Dąbrówka 41a, 38-211 Jasło

"Liwoczanka" Stowarzyszenie Kobiet Gminy Brzyska Brzyska 1, 38-212 Brzyska

Liwockie Stowarzyszenie Jeździeckie - Stanica Liwocz Brzyska 1

"Góra Liwocz" Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego Brzyska 43,

W Brzyskach ma również siedzibę Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Liwocz" Brzyska 1, 38-212 Brzyska, która powstała z inicjatywy władz gminy Brzyska, Brzostek, Jodłowa, Pilzno i Skołyszyn.

Gmina Brzyska to piękne tereny dla turystyki. Przebiegają przez nią szlaki turystyczne:

Szlak żółty

Szlak żółty to na terenie gminy fragment długiego szlaku (ponad 120 km) biegnącego przez Pogórza Karpackie (Ciężkowickie, Strzyżowskie i Dynowskie) zaczynający się w Siedliskach w dolinie rzeki Białej, a prowadzący do Dynowa nad Sanem. Przez teren gminy przebiega od mostu na Wisłoce przez Kłodawę, Ujazd (Machowa) Ujazd (Strebikowa), góra Liwocz, Mały Liwocz, Rysowany Kamień, granica gminy z gminą Jodłowa. Czas przejścia trasy na położonej terenie gminy około 4 godziny 40 minut

Szlak Zielony

Jabłonica – Liwocz wytyczony w 1954 roku, jest to krótki odcinek byłego szlaku Jasło – Liwocz, obecnie jest to najkrótsze i najłagodniejsze znakowane podejście na szczyt Liwocza. Przejście trasy około 1 godzina 30 minut.

Szlak niebieski

Jest to szlak turystyczny gminny prowadzi z miejscowości Dąbrówka przez Lipnicę Dolną Wróblową i Ujazd na szczyt góry Liwocz. Czas przejścia trasy około 1 godzina 45 minut.

Szlak turystyki jeździeckiej

o całkowitej długości blisko ośmiuset kilometrów na terenie gminy przebiega prawie 18 km. szlaku głównego i blisko 26 km odcinków łącznikowych od głównego szlaku do atrakcji kulturowych i przyrodniczych znajdujących się na terenie gminy. Szlak powstał w 2011 w ramach projektu „Karpackie Podkowy” i przebiega na terenie Beskidu Niskiego i Pogórza Ciężkowickiego. Na całej trasie zamontowano w sumie 220 rogali, ponad 600 drogowskazów,

około tysiąc tyczek oraz około pięćset tabliczek informacyjnych. Jednym z partnerów projektu jest gmina Brzyska.

6. Oświata

Na terenie Gminy Brzyska funkcjonują następujące placówki szkolne:

- 1) Zespół Szkół Społecznych im. Jana Pawła II w Lipnicy Dolnej,
- 2) Zespół Szkół w Wróblowej,
- 3) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Błażkowej,
- 4) Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Brzyskach,
- 5) Publiczne Gimnazjum im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Błażkowej,
- 6) Publiczne Gimnazjum w Brzyskach.

Poniższa tabela stanowi porównanie sytuacji oświaty do sytuacji w powiecie jasielskim.

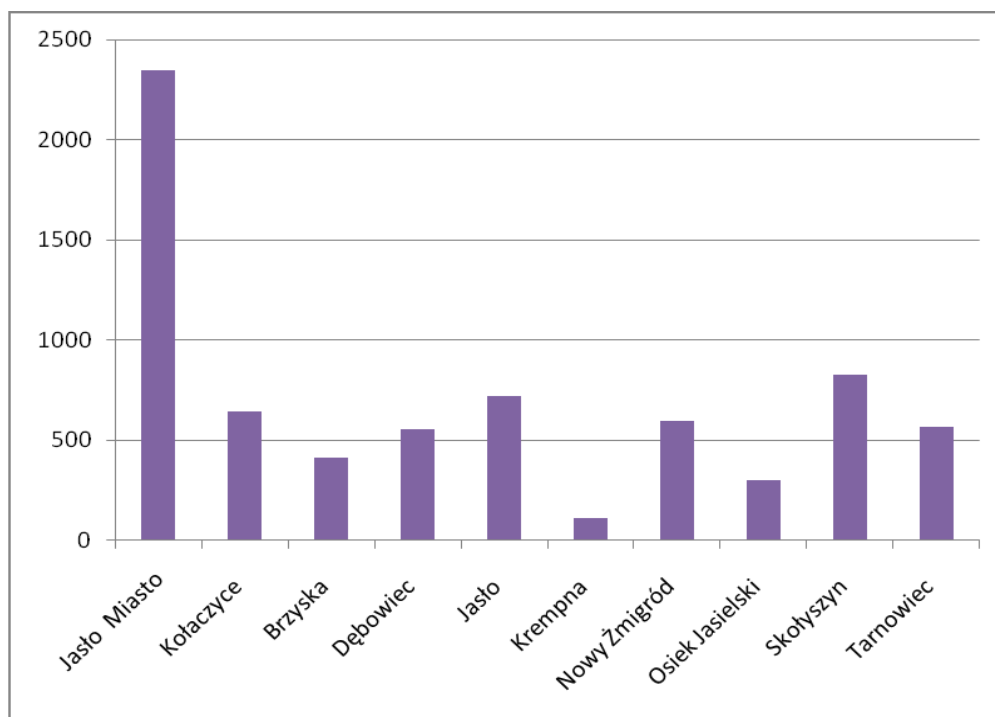
Tabela 5. Liczba uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2011/2012 w gminach powiatu jasielskiego.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły	Pomieszczenia szkolne	Oddziały	Uczniowie
Jasło Miasto	11	144	112	2345
Kołaczyce	6	62	46	645
Brzyska	4	53	29	416
Dębowiec	9	76	41	557
Jasło	8	72	49	720
Krempna	1	10	6	114
Nowy Żmigród	9	65	43	594
Osiek Jasielski	7	44	36	301
Skołyszyn	8	89	52	826
Tarnowiec	10	98	59	569

Źródło: Dane GUS stan na 31.12.2011r.

Poniższy wykres przedstawia jak układa się liczba uczniów w gminie Brzyskach w skali całego powiatu .

Wykres 5. Liczba uczniów szkół podstawowych w gminach powiatu jasielskiego.

Źródło: dane GUS stan na 31.12.2011r.

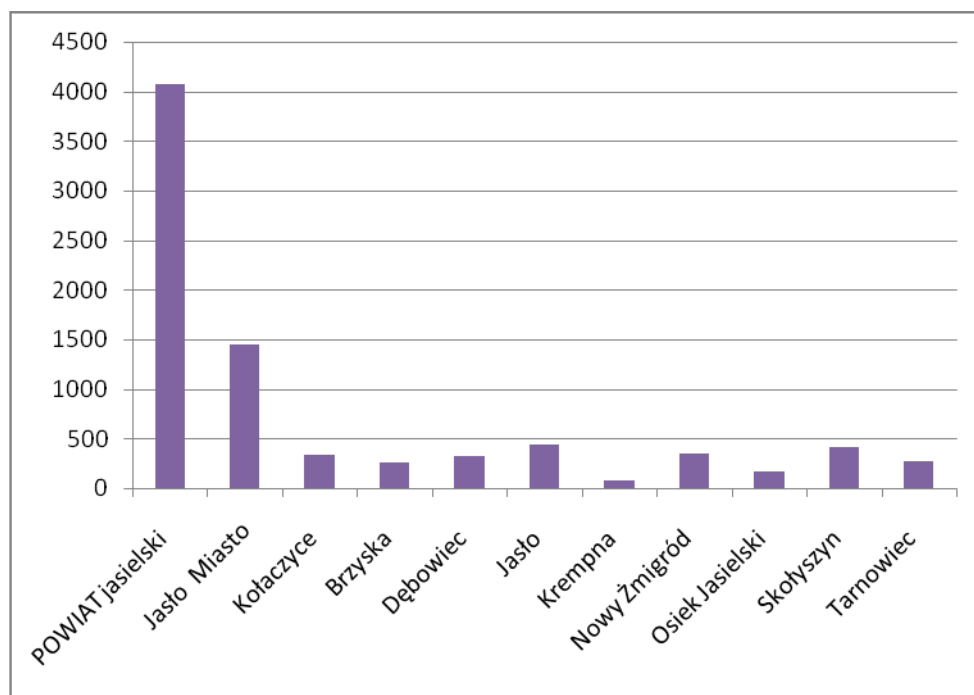
Tabela 6. Liczba uczniów w gimnazjach w roku szkolnym 2011/12 w gminach powiatu jasielskiego.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły	Pomieszczenia szkolne	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
POWIAT jasielski	37	275	204	4077	1420
Jasło Miasto	6	67	61	1449	514
Kołaczyce	6	30	24	335	90
Brzyska	4	24	15	258	91
Dębowiec	2	28	15	324	112
Jasło	6	34	24	439	158
Krempna	1	5	3	74	25
Nowy Żmigród	4	23	17	347	118
Osiek Jasielski	1	11	8	167	71
Skołyszyn	4	32	23	408	159
Tarnowiec	3	21	14	276	82

Źródło: dane GUS stan na 31.12.2011r.

Poniższy wykres przedstawia liczbę uczniów i absolwentów gimnazjów z powiatu jasielskiego.

Wykres 6. Liczba uczniów gimnazjum w gminach powiatu jasielskiego.

Źródło: dane GUS stan na 31.12.2011r.

W gminie Brzyska, podobnie jak w powiecie jasielskim, najwięcej osób posiada wykształcenie podstawowe ukończone. Drugą grupą pod względem udziału są posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, a następnie wykształcenie średnie. Na terenie badanej jednostki samorządu terytorialnego wykształcenie wyższe posiada 3,6%.

7. Mieszkalnictwo

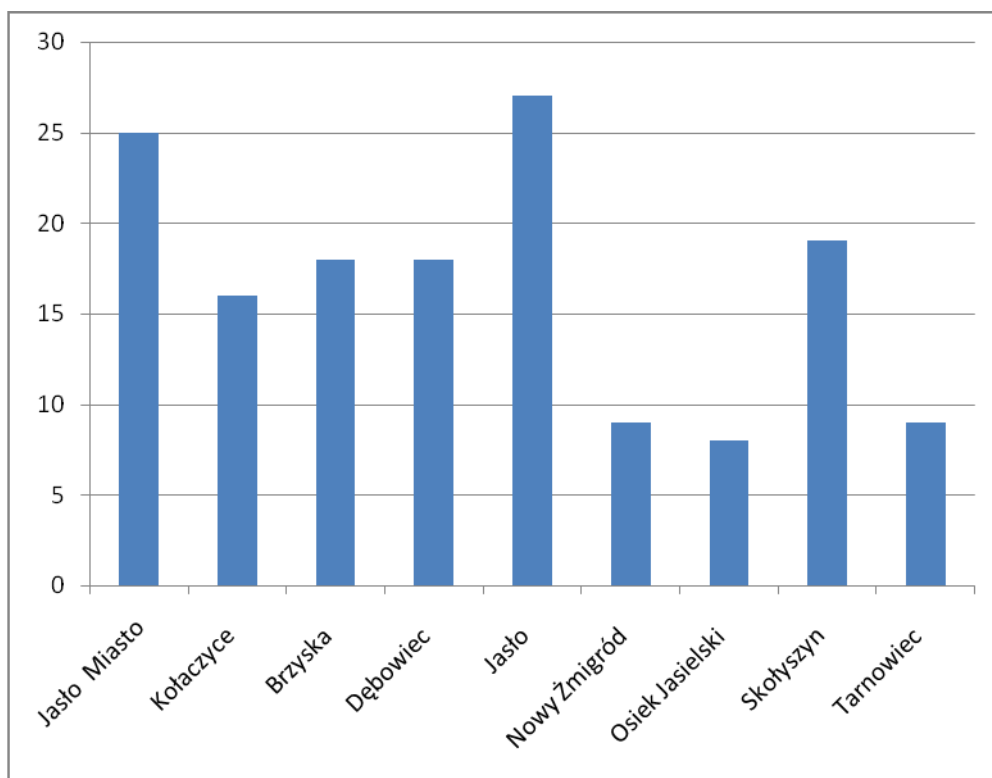
Tabela 7. Mieszkania oddane do użytkowania w 2011r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		W tym w budynkach indywidualnych	
	mieszkania	izby	mieszkania	izby
POWIAT jasielski	149	899	149	899
Jasło Miasto	25	166	25	166
Kołaczyce	16	93	16	93
Brzyska	18	105	18	105
Dębowiec	18	99	18	99
Jasło	27	162	27	162
Nowy Żmigród	9	52	9	52
Osiek Jasielski	8	54	8	54
Skołyszyn	19	115	19	115
Tarnowiec	9	53	9	53

Źródło: dane GUS stan na 31.12.2011r.

Poniższy wykres przedstawia liczbę mieszkań oddanych do użytku.

Wykres 7. Liczbę mieszkań oddanych do użytku.

Źródło: dane GUS stan na 31.12.2011r.

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli i wykresie budownictwo mieszkaniowe w gminie Brzyska opiera się wyłącznie na budownictwie indywidualnym.

8. Zatrudnienie

Dane dotyczące zatrudnienia osób w gminie Brzyska na tle całego powiatu przedstawia poniższa tabelka.

Tabela 8. Liczba pracujących w gminach powiatu jasielskiego.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pracujący	
	ogółem	w tym kobiety
POWIAT jasielski	20 842	9 316
Jasło Miasto	15 672	6 565
Kołaczyce	402	233
Brzyska	226	162
Dębowiec	666	449
Jasło	812	378
Krempna	161	81
Nowy Żmigród	437	280
Osiek Jasielski	266	163
Skołyszyn	1 544	728
Tarnowiec	656	277

Źródło: dane GUS stan na 31.12.2011r.

BEZROBOTNI

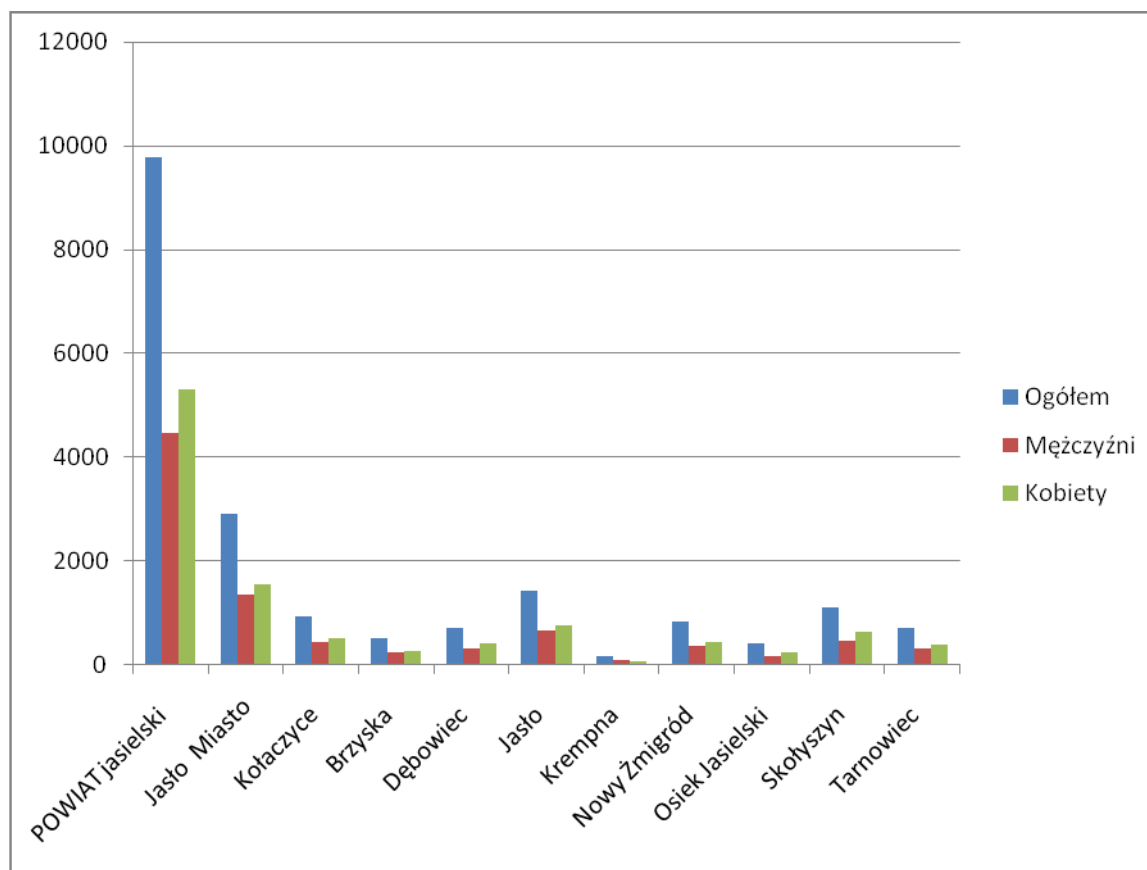
Tabela 8. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg płci w 2013r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym kobiety
POWIAT jasielski	9629	5250
Jasło Miasto	2888	1551
Kołaczyce	879	476
Brzyska	489	256
Dębowiec	713	392
Jasło	1409	769
Krempna	170	92
Nowy Żmigród	808	445
Osiek Jasielski	413	236
Skołyszyn	1130	636
Tarnowiec	730	397

Źródło: Dane PUP Jasło, stan na 30.09.2013r.

W powiecie jasielskim bezrobocie jest powyżej średniej wojewódzkiej i przekłada się na bezrobocie osób zamieszkałych w gminie Brzyska. Na 30.09.2013r. stopa bezrobocia w powiecie jasielskim wynosiła 17,9% przy średniej w województwie 15,7%. W gminie Brzyska wśród bezrobotnych przeważają kobiety, które stanowią 52,6% ogółu bezrobotnych. Na wyraźne potrzeby mieszkańców bez pracy odpowiadają władze gminy realizując projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej celem przekwalifikowania/nabycia nowego zawodu. Zjawisko bezrobocia przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminach powiatu jasielskiego.

Źródło: dane PUP Jasło, stan na 30.09.2013r.

9. Opieka zdrowotna

Dane dotyczące stanu opieki zdrowotnej w gminie Brzyska na tle całego powiatu przedstawione zostały w tabeli nr 10.

Tabela 9. Służba zdrowia w gminach powiatu jasielskiego.

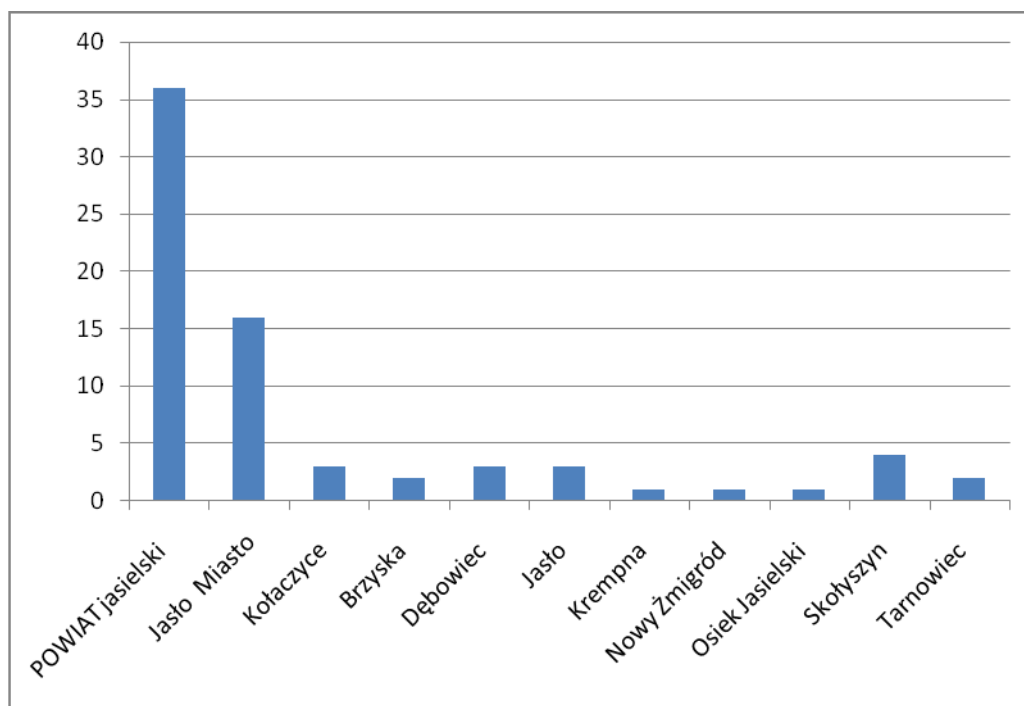
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ambulatoryjna opieka zdrowotna		Apteki ogólnodostępne	Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną
	zakłady opieki zdrowotnej	praktyki lekarskie		
POWIAT jasielski	36	24	32	3618
Jasło Miasto	16	13	23	1605
Kołaczyce	3	-	2	4550
Brzyska	2	-	1	6426
Dębowiec	3	1	2	4310
Jasło	3	-	4	4069
Krempna	1	-	1	2004
Nowy Żmigród	1	4	1	9377
Osiek Jasielski	1	-	1	5410
Skołyszyn	4	3	1	12476
Tarnowiec	2	3	1	9183

Źródło: dane GUS stan na 31.12.2011r.

W gminie Brzyska podstawowa opieka zdrowotna realizowana jest przez :

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzyskach,
- Gabinet zabiegowy,
- Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej,
- Gabinet medycyny szkolnej,
- Gabinet położnictwa środowiskowej,
- Gabinet Rehabilitacji Leczniczej Brzyska 397,
- Apteka Brzyska.

Wykres 9. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w gminach powiatu jasielskiego.

Źródło: dane GUS stan na 31.12.2011r.

10. Rolnictwo

Powierzchnia użytków rolnych na terenie Gminy Brzyska wynosi 4 487 ha, z czego 3 011 ha stanowią grunty orne. W strukturze użytków rolnych 76,5% stanowią grunty orne.

Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa to 2,05 ha. Grunty rolne występujące na terenie gminy stanowią gleby o przeciętnej kulturze rolnej (III, IV klasa), na której uprawia się zboże, buraki, ziemniaki, trawy. Po załamaniu się rynku żywca, hodowla bydła i trzody chlewnej na większą skalę przestała być opłacalna. Na terenie gminy brakuje po PGR-owskich, jak i wielkoobszarowych gospodarstw rolnych. W większości rolnictwem zajmują się ludzie w wieku poprodukcyjnym, związani emocjonalnie z uprawą roli.

Tabela 10. Użytkowanie gruntów w 2012 r. (według granic administracyjnych)

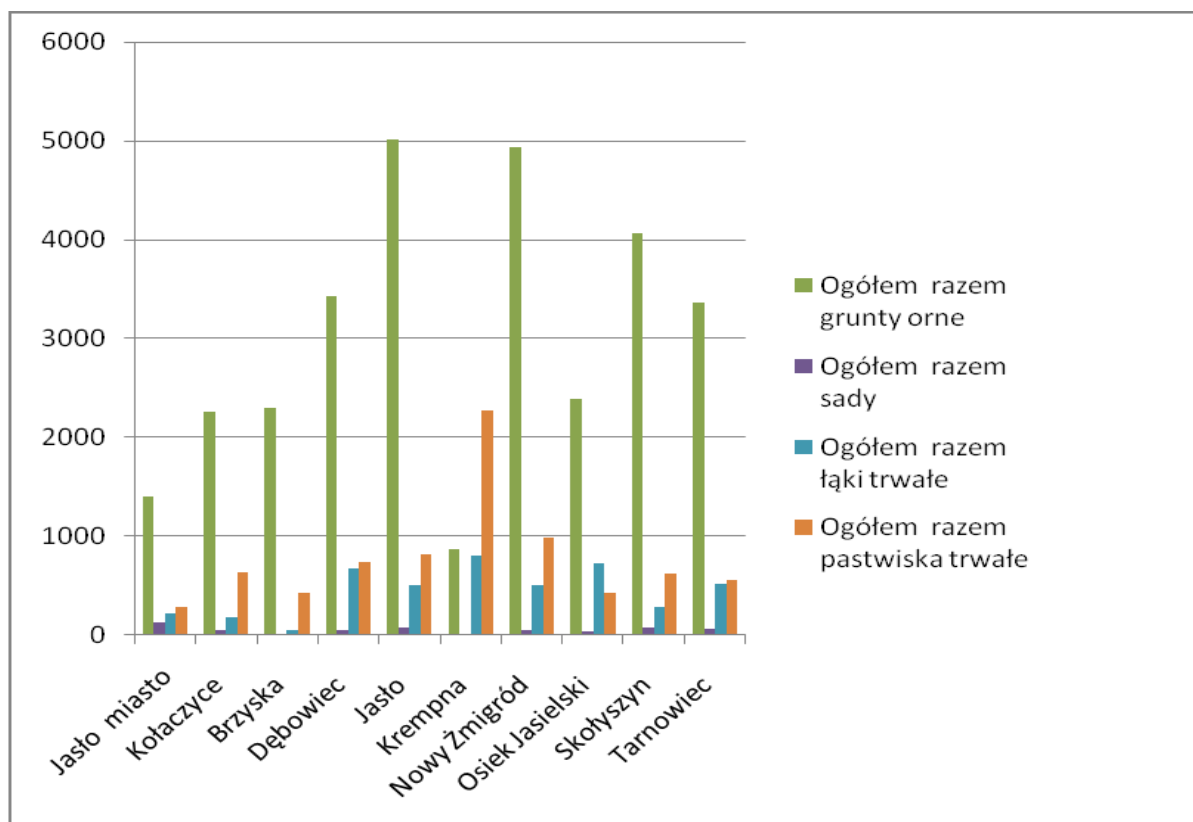
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Użytki rolne					Grunty leśne	Pozostałe grunty
		razem	w tym					
			grunty orne	sady	łąki trwale	pastwiska trwale		
	w ha							
POWIAT jasielski	83087	45143	30018	519	4468	7765	32949	4995
Jasło Miasto	3652	2172	1397	129	218	281	300	1180
Kołaczyce	6110	3305	2257	45	182	642	2441	364
Brzyska	4487	3011	2303	11	56	433	1236	240
Dębowiec	8647	5155	3431	44	671	736	3077	415
Jasło	9307	6823	5014	76	510	813	1824	660
Krempna	20386	4040	870	-	800	2269	15863	483
Nowy Żmigród	10359	6721	4937	53	501	983	3115	523
Osiek Jasielski	6040	3749	2392	33	728	428	1978	313
Skołyszyn	7849	5368	4059	71	280	617	1947	534
Tarnowiec	6250	4799	3358	57	522	563	1168	283

Źródło: dane GUS stan na 01.01.2012r.

Gmina Brzyska to gmina o typowo rolniczym charakterze. Niemal wszędzie występują gospodarstwa, w których uprawa roli jest podstawą utrzymania. Dla dużej części mieszkańców rolnictwo ma znaczenie podstawowe i wykorzystywane jest przede wszystkim na własne potrzeby. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest duże rozdrobnienie gospodarstw oraz niska rentowność produkcji rolnej.

Poniżej wykres obrazujący wykorzystanie użytków rolnych w gminie Brzyska na tle całego powiatu jasielskiego.

Wykres 10. Użytki rolne w gminach powiatu jasielskiego.

Źródło: dane GUS stan na 01.01.2012r.

Rozdział III.

PROPOZYCJE WIZJI I MISJI GMINY BRZYSKA

Misja i wizja Gminy Brzyska na lata 2014-2020 została opracowana w ramach konsultacji społecznych, a także na podstawie ankiet potrzeb rozwojowych. Misja Gminy wynika zarówno z uwarunkowań geograficzno-przyrodniczych gminy stanowiących atut gminy i szansę w jej dalszym rozwoju, a także zasoby którymi Gmina Brzyska dysponuje.

Wizja rozwoju Gminy Brzyska określa stan docelowy w roku 2020, do którego władze lokalne wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu winni nieustawicznie dążyć.

Wizja

*Jesteśmy rolniczą gminą położoną w dolinie Wisłoki w uroczym regionie
Pogórza Ciężkowickiego u stóp góry Liwocz, nasze tereny rekreacyjne
i dobrej jakości żywność są rajem dla mieszkańców sąsiadującego z nami
miasta Jasła.*

Misja

*Tworzymy warunki do rozwoju turystyki i rozwijamy najbliższe otoczenie oraz
rolnictwo zachowując wspaniałe walory dla wszystkich mieszkańców i gości
naszej gminy.*

Rozdział IV. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY

- Dobrze rozwinięty układ komunikacyjny dróg,
- Dobre położenie blisko aglomeracji miejskiej- w bliskiej odległości od miasta Jasła - ok.13 km,
- Malownicze położenie, liczne obszary zalesione i pofałdowane,
- Lokalizacja w pobliżu dolinie rzeki Wisłoki,
- Dobre warunki do rozwoju sportu i rekreacji,
- Wysoki stopień zelektryfikowania i zgazyfikowania poszczególnych miejscowości,
- Występowanie zasobów kruszyw naturalnych w dorzeczu rzeki Wisłoki,
- Liczne tereny przeznaczone pod rozwój budownictwa jednorodzinnego,
- Liczne szlaki turystyczne przebiegające przez gminę,
- Brak zakładów produkcyjnych zanieczyszczających środowisko naturalne,
- Stosunkowo dobra komunikacja łącząca gminę z miastem Jasłem,
- Dobrze zorganizowana oświata i służba zdrowia,
- Spora ilość gruntów z możliwością prowadzenia upraw ekologicznych oraz plantacji nasiennych (naturalne strefy ochronne w postaci lasów),
- Liczne zabytki kultury sakralnej i świeckiej,
- Liczne atrakcje turystyczne w tym najwyższy szczyt Pogórza Ciężkowickiego - Góra Liwocz z pięknym obiektem widokowym i Sanktuarium Chrystusowego Krzyża i Matki Bożej Królowej Pokoju.

SŁABE STRONY

- Słaby stan techniczny dróg i mała liczba chodników,
- Spora ilość odlogowanych gruntów,
- Rozdrobniona struktura agrarna,
- Brak promocji produktów rolnych,
- Słaba kondycja finansowa gospodarstw rolnych (niska opłacalność tradycyjnego rolnictwa),

- Brak stałych rynków zbytu dla produkcji rolnej,
- Mało atrakcyjna oferta turystyczna Gminy i słabo działająca informacja turystyczna,
- Słabe zaplecze przy boiskach sportowych,
- Niedostateczny rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej,
- Rozproszona zabudowa powodująca problemy w rozbudowie infrastruktury,
- Niewystarczająca sieć wodociągowa i brak stacji uzdatniania wody,
- Brak systemu zachęt do rozwoju przedsiębiorczości, brak uzbrojonych terenów pod inwestycje,
- Niewystarczający poziom oferty edukacyjnej,
- Niskie stopień skanalizowania większości miejscowości gminy,
- Niewielka ilość podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- Słabo rozwinięty sektor usług, zanikające tradycyjne zawody,
- Rosnący poziom bezrobocia,
- Brak obwałowań brzegów rzeki Wisłoki co sprzyja powstawaniu podtopień i zagrożenia powodzią,
- Zły stan techniczny urządzeń melioracyjnych,
- Niski poziom wiedzy ekologicznej mieszkańców.

SZANSE

- Możliwość uzyskania środków z funduszy Unii Europejskiej,
- Sprzyjająca polityka regionalna, i krajowa w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich,
- Warunki do rozwoju gospodarstw agroturystycznych,
- Wzrost zainteresowania mieszkańców miast wypoczynkiem na wsi,
- Rozwój sektora usług na wsi,
- Rozwój współpracy transgranicznej w oparciu o programy UE,
- Rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich i drobnej wytwórczości,
- Nawiązanie współpracy z innymi miejscowościami i gminami,
- Rozwój oświaty i społeczeństwa informacyjnego,
- Udział Gminy Brzyska w strukturze Lokalnej Grupy Działania „Liwocz”.

ZAGROŻENIA

- Dalszy rozwój bezrobocia w regionie,
- Zagrożenie rozwoju patologii społecznych, szczególnie wśród ludzi młodych,
- Trudny dostęp do kredytów o niskich stopach procentowych,
- Zawile uregulowania prawne dotyczące uruchamiania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- Odływ młodych ludzi z terenu gminy w inne regiony kraju i zagranicę,
- Niestabilny system prawny i podatkowy w kraju, zachwiania w gospodarce narodowej,
- Postępujące rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa,
- Dalszy spadek opłacalności produkcji rolnej,
- Utrudnienia w dostępie do specjalistycznej opieki medycznej- coraz dłuższe kolejki do specjalistów,
- Starzejące się społeczeństwo przy systematycznie malejącym przyroście naturalny.

Rozdział V.
OBSZARY STRATEGICZNE, PRIORYTETY TEMATYCZNE,
KIERUNKI DZIAŁAŃ (PROPOZYCJE ZADAŃ
I PROJEKTÓW)

Proponowane obszary strategiczne:

I. Rozwój społeczny

II. Potencjał techniczny

III. Potencjał ekologiczny

IV. Rolnictwo, usługi, turystyka

I. Rozwój społeczny

Cel strategiczny:

Poprawa warunków życia oraz racjonalny rozwój społeczeństwa w sferze rozwoju intelektualnego.

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy.

Zadania:

- A. Stworzenie systemu zachęt do tworzenia przedsiębiorstw i miejsc pracy.
- B. Propagowanie rozwijania działalności pozarolniczej w tym agroturystyki zwiększających dochody gospodarstw rolnych.
- C. Aktywne działania na rzecz zmniejszania bezrobocia i zapewnienia godziwych warunków życia.

2. Podnoszenie wykształcenia kadr lokalnej gospodarki.

Zadania:

- A. Pozyskiwanie środków na zajęcia pozaszkolne i poza lekcyjne poszerzające możliwości rozwojowe dzieci i młodzieży
- B. Rozwój wyposażenia bazy oświatowej w nowe pomoce dydaktyczne rozwijające umiejętności uczniów.
- C. Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli

3. Promocja gospodarcza gminy zmierzająca do pozyskania inwestorów.

- A. Wydzielenie odpowiednio przygotowanych terenów pod inwestycje.
- B. Utworzenie portalu informacyjnego o możliwościach inwestowania na terenie gminy Brzyska.

4. Upowszechnianie kultury, sportu i rekreacji jako sposobu spędzania wolnego czasu oraz wspieranie organizacji działających w tym zakresie.

Zadania:

- A. Dbłość o zachowanie lokalnych tradycji i historii. Rozwój różnych form kultywowania cennego dorobku lokalnej społeczności. Inspirowanie do tworzenia zespołów folklorystycznych.
- B. Organizowanie zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych.
- C. Rozwój bazy sportowej na terenie gminy Brzyska
- D. Podejmowanie szerokich działań mających na celu wspieranie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych patologiami (alkoholizm wśród młodzieży, narkomania, wandalizm, chuligaństwo i przemoc).

II. Potencjał techniczny

Cel strategiczny:

Poprawa i rozwój podstawowej infrastruktury technicznej na obszarze gminy.

Cele szczegółowe:

1. Bezpieczne drogi.

Zadania:

- A. Systematyczna poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy.
- B. Budowa chodników i oświetlenia ulicznego.

2. Poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej i obiektów zabytkowych.

Zadania:

- A. Racjonalna gospodarka zasobami gminnymi, prowadzenie remontów i unowocześnień zmierzających do zmniejszenia zapotrzebowania na energię.

3. Poprawa stanu zaopatrzenia w wodę zdatną do picia

Zadania:

- A. Rozbudowa sieci wodociągowej.
- B. Poprawa stanu wód pochodzących z studni przydomowych.

4. Poprawa zaopatrzenie społeczności lokalnej w media.

- A. Modernizacja sieci energetycznej zapewniająca wysokie parametry techniczne dostarczanej energii.
- B. Rozwój Internetu szerokopasmowego

III. Potencjał ekologiczny

Cel strategiczny:

Poprawa warunków ekologicznych gminy.

Cele szczegółowe:

1. Zagospodarowanie odpadów płynnych - ścieki.

Zadania:

A. Rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej i objęcie nią terenu całej gminy.

2. Zagospodarowanie odpadów komunalnych.

Zadania:

A. Doskonalenie systemu odbioru i segregacji odpadów komunalnych.

B. Działania zmierzające do szerokiej edukacji ekologicznej społeczności

3. Eliminowanie zagrożeń negatywnie wpływających na środowisko naturalne w tym zagrożenia powodziowego.

Zadania:

A. Budowa obwałowań brzegów rzeki Wisłoki

B. Rekreacyjno – sportowe wykorzystanie wyrobisk żwirowych

IV. Rolnictwo, usługi, turystyka

Cel strategiczny:

Zapewnienie lokalnej społeczności warunków do rozwoju.

Cele szczegółowe:

1. Rozwój rolnictwa jako elementu funkcjonowania lokalnej gospodarki

Zadania:

- A. Działania na rzecz poprawę struktury obszarowej oraz unowocześnianie gospodarstw rolnych.
- B. Rozwój rolnictwa ekologicznego w oparciu o czyste środowisko naturalne
- C. Tworzenie grup producentów umożliwiających wspólną sprzedaż produktów rolnych.
- D. Wykorzystanie bogatych tradycji w produkcji trzody chlewnej i tworzenie gospodarstw specjalistycznych
- E. Podnoszenie efektywności produkcji rolniczej.
- F. Współdziałanie ze służbami doradztwa rolniczego w zakresie organizacji szkoleń z zakresu rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.
- G. Stworzenie modelu racjonalnej gospodarki w lasach prywatnych.

2. Rozwój różnego rodzaju rzemiosła i drobnej wytwórczości służącego zaspakajaniu potrzeb społeczności lokalnej i dające źródło dochodów dla jego wykonawców

Zadania:

- A. Stworzenie warunków dla rozwoju drobnej wytwórczości i świadczenia usług dla gospodarstw domowych.
- B. Rozwój dawnych tradycyjnych rzemiosł
- C. Zapewnienie bazy lokalowej dla drobnych rzemieślników świadczących usługi

3. Rozwój turystyki na terenie Gminy poprzez wykorzystanie naturalnych zasobów i walorów środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego

Zadania:

- A. Wykorzystanie do celów turystycznych naturalnych walorów krajobrazowych.
- B. Wspieranie powstawania i rozwoju gospodarstw agroturystycznych

- C. Dbłość o istniejące obiekty dziedzictwa kulturowego i zachowanie tradycji ludowych
- D. Promocja turystyki i agroturystyki na terenie Gminy

Rozdział VI.

SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII

Wdrażanie założeń strategii rozwoju nie może mieć miejsca bez zorganizowanego systemu zbierania danych o zmianach społeczno-gospodarczych na terenie objętym daną strategią. Ich celem jest badanie poziomu osiągnięcia założonych kierunków, tak aby potwierdzić skuteczność zastosowanych działań. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii muszą być zbieżne z przyjętymi obszarami strategicznymi i przyjętymi działaniami. Obowiązek monitorowania realizacji celów posiada Wójt Gminy Brzyska i Rada Gminy.

Uzupełnieniem do gromadzenia danych jest element wyciągania wniosków z tego, co zostało zrealizowane, tak aby wprowadzić ewentualne korekty w przyszłych planach.

Cechy skutecznego monitorowania strategii:

- a) zasada wiarygodności – dane muszą pochodzić z niepodważalnego źródła.
- b) zasada aktualności – dane muszą być na bieżąco gromadzone i przetwarzane.
- c) zasada obiektywności – metody zbierania i przetwarzania danych muszą być obiektywne i niezależne.
- d) zasada skupienia na punktach strategicznych – zbierane dane powinny dotyczyć tzw. „krok milowych wdrażania strategii” tj. punktów kluczowych z punktu widzenia realizacji całości założonych celów.
- e) zasada koordynacji informacji – dane muszą być zbierane równolegle do działań, nie zakłócając ich realizację.
- g) zasada elastyczności – założenia procesu monitorowania muszą być na tyle dynamiczne, aby możliwe było dopasowanie ich do zmian zachodzących w działaniach.

Wiarygodny monitoring musi opierać się o dane statystyczne, ilościowe, obiektywnie zweryfikowane, dzięki którym określimy stopień realizacji założonych celów strategicznych. Tylko takie informacje dadzą czytelny i wiarygodny materiał monitoringowy. Biorąc pod uwagę fakt partnerstwa projektowego 5 gmin, tj. Brzyska, Dębowiec, Jasło, Skołyszyn i Tarnowiec, możliwe jest także prowadzenie monitoringu porównawczego w obszarach gdzie

przyjęto zbieżne cele. Porównywanie efektów w poszczególnych gminach może prowadzić do wskazania najlepszych przykładów, tzw. liderów działań.

Dobór narzędzi jest uzależniony od rodzaju badanego działania, tzn. przedsięwzięcia inwestycyjne mierzyć można stosując miary wyrażone w %, jednostkach długości, powierzchni itp., natomiast cele społeczne tzw. miękkie badać można tylko z zastosowaniem wskaźników opracowanych na potrzeby konkretnego celu.

Najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest, aby wszystkie wskaźniki monitoringowe stosowane przy kontroli realizacji strategii były zestawiane dorocznie, najlepiej w formie raportu monitoringowego, sporządzanego przez jednostki i pracowników związanych branżowo z poszczególnymi obszarami życia społeczno-gospodarczego gminy.

Rozdział VII.

POTENCJALNE ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Perspektywy finansowa 2014-2020 to okres nowych inwestycji na terenie Gminy Brzyska posiadanie środków finansowych na ich sfinansowanie, to jeden z ważniejszych priorytetów dla władz Gminy. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Brzyska pokrywa się z fazą przygotowań do nowego okresu programowania Unii Europejskiej, przez co precyzyjne określenie katalogu wskazującego na źródła finansowania działań zawartych w dokumencie Strategii nie jest możliwe. Mimo że, trwające w Radzie UE negocjacje pakietu legislacyjnego dla polityki spójności są jeszcze na etapie konstruowania, to dokument Umowy Partnerstwa jest już przygotowany, a obecnie trwają konsultacje społeczne. Umowa Partnerstwa to dokument określający strategię wykorzystania Funduszy Europejskich na lata 2014-2020. Powstała na bazie Założeń Umowy Partnerstwa przyjętych przez rząd 15 stycznia 2013 roku. Umowa jest ściśle powiązana z wymaganiami stawianymi przez Komisję Europejską, strategią Europa 2020 oraz z celami rozwojowymi Polski na najbliższe lata.

W dokumencie uwzględniono opinie partnerów społecznych i gospodarczych oraz przygotowane na potrzeby procesu programowania analizy. Dużą wagę przypisano też do efektów prac różnego rodzaju grup roboczych, spotkań bilateralnych oraz prowadzonej regularnie debaty strategicznej z udziałem partnerów społecznych i gospodarczych w ramach Krajowego Forum Terytorialnego oraz debat eksperckich.

Umowa Partnerstwa przedstawia m.in.:

- analizę potrzeb rozwojowych kraju, zróżnicowanie terytorialne i kluczowe bariery w kontekście strategii Europa 2020,
- cele i priorytety działań w ujęciu tematycznym i terytorialnym wraz z podstawowymi wskaźnikami,
- zakres finansowania działań z Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa, układ programów na lata 2014-2020,
- zarys systemu finansowania oraz wdrażania (źródło: www.mrr.gov.pl).

Głównym źródłem finansowania ujętych w Strategii zadań będą własne środki finansowe pochodzące z budżetu Gminy Brzyska.

Pozostałe formy finansowania stanowiąc będą:

I. Pozagminne środki publiczne:

A. subwencje oraz dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych,

B. środki pozabudżetowe:

- Specjalne, będące wyodrębnionymi rachunkami bankowymi, na które państwowe jednostki budżetowe mogą odprowadzać niektóre z pobranych przez siebie dochodów, by następnie finansować zgromadzonymi tam środkami pieniężnymi np. Totalizator Sportowy, gdzie środki przeznaczone są na dopłaty do inwestycji w zakresie turystyki, rekreacji i sportu, środki na dofinansowanie napraw obiektów sportowych lub środki specjalne będące w dyspozycji Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, przeznaczone na utrzymanie katastru wodnego (systemu informacyjnego o gospodarowaniu wodami), opracowanie planów gospodarowania wodami oraz odbudowę ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych.
- Państwowe Fundusze Celowe udzielane w postaci dotacji, pożyczek i refundacji:
 - Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów
 - Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
 - Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu (tzw. inwestycje strategiczne).
 - Wojewódzki wieloletni program rozwoju bazy sportowej (tzw. inwestycje terenowe).
 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
 - Program Aktywny Samorząd
 - Dofinansowanie kosztów szkolenia, o którym mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się
 - Program wyrównywania różnic między regionami II
 - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
 - System Zielonych Inwestycji - GIS
 - LIFE+
 - Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków inne
 - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
 - Program Ochrona Wód i Gospodarki Wodnej

- Program Ochrona Ziemi i Powietrza
- Agencje Rządowe
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dotacje na infrastrukturę, pożyczki na tworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych)
- Krajowy Fundusz Mieszkaniowy (dotacje, preferencyjne kredyty na infrastrukturę techniczną towarzyszącą budownictwu mieszkaniowemu, odnowienie budynków mieszkalnych i infrastruktury po powodzi).
- Inne

II. Strategie i programy rządowe

Zgodnie z dokumentem o nazwie „Plan uporządkowania strategii rozwoju”, który stanowi pierwszy etap prac związanych z przedsięwzięciem podjętym przez Rząd, polegającym na uporządkowaniu obowiązujących dokumentów strategicznych, tj. strategii i programów rozwoju, podjęto działania mające na celu doprowadzenie do ograniczenia liczby obowiązujących i opracowywanych dokumentów o charakterze strategicznym. Liczba 42 dokumentów tego typu zostanie zmniejszona do 9 nowych, zintegrowanych strategii rozwoju, realizujących średnio- i długookresową strategię rozwoju kraju. Strategie sektorowe finansowane będą ze środków krajowych jak również ze środków Unii Europejskiej w ramach nowego okresu programowania 2014-2020.

- **Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. Dynamiczna Polska 2020** - w opracowywanym przez ekspertów Ministerstwa Gospodarki dokumencie, szczególną uwagę poświęcono wzmacnianiu współpracy oraz tworzeniu warunków sprzyjających przedsiębiorczości, powstawaniu i wdrażaniu innowacji, a także efektywnemu korzystaniu z dostępnych zasobów ludzkich, finansowych, rzeczowych i naturalnych. Jej zakres tematyczny obejmuje zagadnienia jak: stabilne podstawy makroekonomiczne rozwoju, rynek finansowy, przyjazne środowisko dla przedsiębiorczości, rozwój usług, rozwój sektorów przemysłu i budownictwa, innowacyjność, społeczeństwo informacyjne, eksport i promocję gospodarki. Cel główny strategii to wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy. Cel główny będzie realizowany poprzez 4 cele szczegółowe: Cel 1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki; Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy; Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania

zasobów naturalnych i surowców; Cel 4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki (Źródło: www.mg.gov.pl)

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (projekt)** – w opracowywanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dokumencie, zwrócono uwagę na jednoczesne zwiększenie konkurencyjności i spójności społecznoekonomicznej Polski poprzez stworzenie warunków do pełniejszego wykorzystania potencjału kryjącego się w jej obywatelach. Strategia formułuje cele i priorytety oraz wskazuje najważniejsze obszary koncentracji wysiłku rozwojowego w dziedzinie rozwoju kapitału ludzkiego. Strategia odpowiada na jedno z kluczowych wyzwań stawianych przed państwami na całym świecie, czyli załączenie efektywnej polityki społecznej z rozwojem gospodarczym. Głównym celem działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. (Źródło: www.mpips.gov.pl)
- **Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)** – dokument przygotowany przez Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej został przyjęty 22 stycznia 2013 roku. Jego istotą jest przedstawienie kierunków rozwoju transportu w Polsce w zgodności z celami zawartymi w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) i Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK). Wychodzi naprzeciw takim wyzwaniom współczesności, jak: sprostanie wymogom konkurencyjnej gospodarki światowej, uwzględnienie trendów demograficznych, dążenie do poprawy spójności społecznej, dostosowanie systemu transportowego do malejącej dostępności paliw płynnych na świecie. Odnosi się również do aktualnych trendów wynikających z polityki transportowej Unii Europejskiej. Podstawowym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności terytorialnej, poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym.

Poprawa dostępności terytorialnej w Polsce wymaga integracji głównych gałęzi transportu (kolejowego, drogowego, morskiego, lotniczego i wodnego-śródlądowego), rozumianych jako zintegrowany system transportowy. Zasadniczym zadaniem takiego

systemu jest przezwyciężenie barier geograficznych, aby możliwa była interakcja między obywatelami, przedsiębiorcami, a także między całymi gospodarkami. Jest to również krok w kierunku lepszego wykorzystania potencjału gospodarczego regionów.

Główny cel SRT odnosi się zarówno do utworzenia zintegrowanego systemu transportowego przez inwestycje w infrastrukturę transportową, jak i wykreowania sprzyjających warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych oraz rozwoju efektywnych systemów przewozowych. Realizacja głównego celu transportowego

w perspektywie 2020 r. i dalszej, wiąże się z realizacją pięciu celów szczegółowych, właściwych dla każdej z gałęzi transportu. Chodzi o:

- stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- poprawę sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- poprawę bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewożonych towarów,
- ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych.

(Źródło: www.transport.gov.pl)

- **Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” Perspektywa 2020r.** – dokument opracowany przez Ministerstwo Gospodarki (przyjęto aktualizację projektu 19 maja 2011r.), obejmuje dwa niezwykle istotne z punktu widzenia funkcjonowania państwa obszary. Podstawową rolą strategii jest zintegrowanie polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, ale oraz wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska. Celem głównym strategii jest *„zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną energetycznie gospodarkę*. Cel główny realizowany będzie poprzez następujące cele rozwojowe i kierunki interwencji: Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska; Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię; Cel 3. Poprawa stanu środowiska (Źródło: www.mg.gov.pl)

- **Strategia Sprawne Państwo 2020** – dokument przygotowywany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, określający cele i kierunki działań, jakie należy podjąć, aby podnieść sprawność i efektywność państwa do 2020 roku. Strategia zakłada między innymi racjonalne wykorzystanie środków publicznych, porządkowanie struktur organizacyjnych, skuteczne zarządzanie i koordynację zwłaszcza w takich obszarach jak: finanse, zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, tworzenie przyjaznego dla obywateli i przedsiębiorców prawa. Zakłada również wdrożenie rozwiązań przyczyniających się do wzrostu konkurencyjności polskiej jurysdykcji, likwidację barier administracyjnych, wzrost aktywności obywatela w procesach rządzenia i debacie publicznej oraz szerokie wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatyczno-komunikacyjnych. Głównym celem strategii jest zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami. Realizację celu głównego umożliwią następujące działania:
 - wprowadzenie zasad otwartego rządu (chodzi o zwiększenie zdolności administracji do angażowania obywateli w proces rządzenia i konsultacji oraz rozwijania dialogu i współpracy między urzędem a obywatelem, a także większą dostępność do zasobów sektora publicznego);
 - zwiększenie sprawności instytucjonalnej państwa przez m.in. uporządkowanie kompetencji organów administracji publicznej, obniżenie udziału kosztów obsługi urzędu w kosztach ogółem (chodzi o optymalne wykorzystanie sprzętu, ludzi i zasobów finansowych); większą sprawność państwa dzięki podniesieniu jakości i dostępności świadczonych usług przez urzędy administracji publicznej oraz usprawnienie funkcjonowania samorządu terytorialnego;
 - zapewnienie sprawnego zarządzania oraz koordynacji obszarów istotnych dla rozwoju kraju i podniesienie prestiżu państwa na arenie międzynarodowej – chodzi o realizowanie zadań w takich obszarach jak: zarządzanie finansami i rozwojem kraju oraz koordynacja prowadzenia spraw międzynarodowych;
 - upraszczanie procedur administracyjnych i likwidacja barier administracyjnych – chodzi o skracanie czasu koniecznego do otrzymania odpowiednich pozwoleń i usprawnienie tworzenia regulacji prawnych, a także tworzenie przyjaznego dla obywateli i przedsiębiorców prawa na podstawie rzetelnych analiz ekonomiczno-prawnych i wyników konsultacji społecznych;

- efektywne świadczenie usług publicznych (chodzi o zwiększenie dostępności świadczenia usług publicznych, w tym rejestrów centralnych, wprowadzenie standaryzacji i nowoczesnego zarządzania usługami publicznymi; będą też podejmowane działania służące podniesieniu efektywności systemu ochrony zdrowia, udostępniania informacji prawnej czy konsularnych, ochrony praw konsumenta; to także konieczność utworzenia zintegrowanej platformy informatycznej o usługach publicznych);
- zreformowanie wymiaru sprawiedliwości i usprawnienie funkcjonowania prokuratury (chodzi o przedsięwzięcia zmierzające do zwiększenia efektywności egzekucji orzeczeń sądowych, ochrony pokrzywdzonych, a także wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w relacjach między sądami oraz sądami i obywatelami);
- zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego (nacisk zostanie położony na poprawę sprawności funkcjonowania, wizerunku i zaufania do służb i instytucji; realizowane będą zadania służące rozwojowi partnerstwa z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami społecznymi i pozarządowymi, a także sektorem prywatnym w obszarze bezpieczeństwa publicznego; będą podejmowane przedsięwzięcia usprawniające zarządzanie kryzysowe i ochronę ludności, a także funkcjonowanie państwowego ratownictwa medycznego. (Źródło: www.mac.gov.pl)
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020** – dokument opracowywany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyjęto 26 marca 2013r. uchwałą rady Ministrów. Działania w nim wskazane mają wspierać zaangażowanie obywatelskie, zachęcać do współpracy oraz wzmacniać kreatywność Polaków, gdyż „wzmacnianie kapitału społecznego jest projektem cywilizacyjnym, od którego powodzenia zależy jakość życia Polaków i rozwój gospodarczy kraju”. Strategia jest dokumentem wielowymiarowym, zakładającym skoordynowaną interwencję publiczną w obszarach dotychczas niedocenianych lub niewystarczająco akcentowanych w dokumentach horyzontalnych. Cztery cele szczegółowe *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020* obejmują:
 - wspieranie budowy postaw kooperacji, kreatywności i komunikacji poprzez nowe metody i zmiany w systemie edukacji, zarówno formalnej, jak i pozaformalnej

- wzmocnianie dialogu obywatelskiego oraz rozwój instrumentów ekonomii społecznej
- polepszanie dostępności do wysokiej jakości programów mediów publicznych, a także zasobów kultury
- wzmocnianie sektora kultury i przemysłów kreatywnych, w tym działań na rzecz szkolnictwa artystycznego, nowoczesnych instytucji kultury oraz promocji polskiej kultury za granicą (Źródło: www.mkidn.gov.pl).
- **Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie** – dokument opracowany przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i wdrożony do realizacji uchwałą Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2010r. Wprowadza szereg modyfikacji sposobu planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce, a wraz z nimi różnych polityk publicznych mających największy wpływ na osiąganie celów określonych w stosunku do terytoriów. Polityka regionalna jest w nim rozumiana szerzej niż dotychczas – jako interwencja publiczna realizująca cele rozwojowe kraju przez działania ukierunkowane terytorialnie, a których głównym poziomem planowania i realizacji pozostaje układ regionalny (Źródło: www.mrr.gov.pl).
- **Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2022** – dokument opracowywany przez Ministerstwo Obrony Narodowej i przyjęty do realizacji w drodze uchwały Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 roku, określający warunki funkcjonowania oraz sposoby rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego. Szczególną rolę w tym systemie odgrywają podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo zewnętrzne (służba dyplomatyczna, Siły Zbrojne RP, służby specjalne), w powiązaniu z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo wewnętrzne. Z tego też względu główny obszar zainteresowania Strategii jest ukierunkowany na bezpieczeństwo zewnętrzne i militarne a jej zintegrowanie z innymi strategiami rozwojowymi pozwoli na wyłączenie z jej zasadniczego zakresu tematycznego innych dziedzin bezpieczeństwa narodowego, takich jak: bezpieczeństwo ekonomiczne (w tym energetyczne), obywatelskie, społeczne, czy ekologiczne (w tym wodne). Za cel główny SRSBN RP uznano wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa narodowego, rozumianego jako synergia wysiłków poszczególnych organów, instytucji i służb państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo

państwa do identyfikacji i eliminacji źródeł, przejawów oraz skutków zagrożeń bezpieczeństwa narodowego. Efektywność zostanie osiągnięta poprzez podnoszenie sprawności zasadniczych elementów systemu bezpieczeństwa narodowego. Służyć temu będzie realizacja celu pierwszego *Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym*, celu drugiego *Umocnienie zdolności państwa do obrony* oraz celu trzeciego *Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego*. Osiągnięcie spójności nastąpi poprzez realizację celu czwartego *Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa* i celu piątego *Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego*. (Źródło: www.wp.mil.pl)

- **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020** – dokument opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i przyjęty do realizacji 25 kwietnia 2012r., którego celem głównym jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju. Dążenie do osiągnięcia celu głównego będzie realizowane poprzez działania przypisane do pięciu celów szczegółowych:

Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;

Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;

Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe;

Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;

Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Działania strategii wychodzą naprzeciw nowym wyzwaniom cywilizacyjnym, w tym m.in. takim jak: starzenie się społeczeństw, zmiany klimatu, wymiana pokoleń, rozwój technologii informacyjnych, mobilność zawodowa i terytorialna oraz wpływ sytuacji demograficznej na świecie na bezpieczeństwo żywnościowe. Działania te zostały zaprojektowane w oparciu o pięć kluczowych zagadnień, tj. kapitał ludzki (1), jakość życia (2), bezpieczeństwo (3), konkurencyjność (4) i środowisko (5). (Źródło: www.minrol.gov.pl)

- Program wsparcia budownictwa socjalnego ze środków Funduszu Dopłat
- Program dopłat do oprocentowania kredytów na usuwanie skutków powodzi
- Program „Radosna szkoła” realizowany jest w latach 2009-2014
- Program „Cyfrowa szkoła”
- Inne.

III. Granty Norweskie

- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, obejmuje środki pochodzące z Norwegii, Liechtensteinu oraz Islandii (Norwegia pokrywa ponad 97% tychże środków). W jego skład wchodzi:
 - Program: Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów
 - Program: Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych
 - Program: Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii
 - Program: Fundusz dla Organizacji Pozarządowych
 - Program: Lokalne i regionalne inicjatywy na rzecz zmniejszenia nierówności i promowania spójności społecznej
 - Program: Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demografii
 - Program: Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i naturalnego
 - Program: Promocja różnorodności w kulturze i sztuce w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego (program partnerski)
- Norweski Mechanizm Finansowy w 100% pokrywany z budżetu norweskiego, obejmujący:
 - Program: Wsparcie rozwoju i szerokiego stosowania technologii CCS w Polsce
 - Program: Globalny fundusz na rzecz godnej pracy i dialogu trójstronnego
 - Program: Norwesko-Polska Współpraca Badawcza (program partnerski)
 - Program: Norwesko-Polski Program Stypendialny (program partnerski)
 - Program: Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demograficzno-epidemiologicznych
 - Program: Ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu (program partnerski)
 - Program: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć

- Program: Współpraca w obszarze Schengen oraz walka z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną, w tym przeciwdziałanie handlowi ludźmi oraz migracjom grup przestępczych
- Program: Budowanie potencjału instytucjonalnego i współpraca w obszarze wymiaru sprawiedliwości/ Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości
- Program: Wsparcie Służby Więziennej, w tym sankcji pozawięziennych.

Alternatywę finansową dla ograniczonych możliwości inwestycyjnych gminy stanowić może partnerstwo publiczno-prywatne, które pozwala na zaangażowanie środków prywatnych oraz sektora finansów publicznych, we wspólne przedsięwzięcia służące rozwojowi gospodarczemu. W prawie polskim ramy prawne PPP wyznaczają dwie ustawy, regulujące współpracę podmiotów publicznych i partnerów prywatnych:

- ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2009r. Nr 19, poz. 100 z późn. zm.), zwana dalej Ustawą o PPP,
- ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 157 poz. 1241 z późn. zm.), zwana dalej Ustawą o Koncesjach.

Obie wyżej wymienione ustawy w zamierzeniu ustawodawcy mają ułatwić wykonywanie zadań publicznych na zasadzie kooperacji sektorów publicznego i prywatnego w Polsce.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Porównanie powierzchni gmin w powiecie jasielskim.	21
Wykres 2. Zestawienie liczby ludności w gminach powiatu jasielskiego.	23
Wykres 3. Porównanie gęstości zaludnienia w gminach powiatu jasielskiego.....	25
Wykres 4. Porównanie ludności w podziale na grupy przedprodukcyjna, produkcyjna i poprodukcyjna w powiecie jasielskim.	28
Wykres 5. Liczba uczniów szkół podstawowych w gminach powiatu jasielskiego.	37
Wykres 6. Liczba uczniów gimnazjum w gminach powiatu jasielskiego.....	38
Wykres 7. Liczbę mieszkań oddanych do użytku.	40
Wykres 8. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminach powiatu jasielskiego.	43
Wykres 9. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w gminach powiatu jasielskiego.	45
Wykres 10. Użytki rolne w gminach powiatu jasielskiego.	47

SPIS TABEL

Tabela 1. Porównanie liczby ludności gmin w powiecie jasielskim.....	22
Tabela 2. Ludność – gęstość zaludnienia , liczba kobiet na 100 mężczyzn.....	24
Tabela 3. Ruch naturalny ludności w 2011r.....	26
Tabela 4. Porównanie ludności w podziale na grupy przedprodukcyjna, produkcyjna i poprodukcyjna w powiecie jasielskim.	27
Tabela 5. Liczba uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2011/2012 w gminach powiatu jasielskiego.	36
Tabela 6. Liczba uczniów w gimnazjach w roku szkolnym 2011/12 w gminach powiatu jasielskiego.	37
Tabela 7. Mieszkania oddane do użytkowania w 2011r.	39
Tabela 8. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg płci w 2013r.	42
Tabela 9. Służba zdrowia w gminach powiatu jasielskiego.	44
Tabela 10. Użytkowanie gruntów w 2012 r. (według granic administracyjnych)	46

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Brzyska na tle kraju.	19
Rysunek 2. Lokalizacja Gminy Brzyska na tle powiatu jasielskiego.....	20